

Souhrnná teritoriální informace Brazílie

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským
úřadem ČR v Brasílii (Brazílie) ke dni 01.06.2015

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.9)
3. Vztahy země s EU (s.15)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.17)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.21)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.24)
7. Kontakty (s.34)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Podkapitoly:

- 1.1. [Oficiální název státu, složení vlády](#)
- 1.2. [Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení \(vč. národnosti, náboženských skupin\)](#)
- 1.3. [Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let \(nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti\). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.](#)
- 1.4. [Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let](#)
- 1.5. [Platební bilance \(běžný, kapitálový, finanční účet\), devizové rezervy \(za posledních 5 let\), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba](#)
- 1.6. [Bankovní systém \(hlavní banky a pojišťovny\)](#)
- 1.7. [Daňový systém](#)

1.1. Oficiální název státu, složení vlády

República Federativa do Brasil, Brazílská federativní republika - BFR

V čele vlády stojí prezident republiky. Vládní kabinet se skládá z 24 ministrů a dalších 13 členů na ministerské úrovni. Složení vlády je aktuální k 24. dubnu 2015.

Seznam ministrů federální vlády Brazílské federativní republiky

Ministerstva

- Ministerstvo obrany – Jacques Wagner (PT)
- Ministerstvo zahraničních věcí – Mauro Vieira (nestraník)
- Ministerstvo rozvoje, průmyslu a zahraničního obchodu – Armando Monteiro (PTB)
- Ministerstvo zemědělství, chovu dobytka a výživy – Katia Abreu (PMDB)
- Ministerstvo financí – Joaquim Levy (nestraník)
- Ministerstvo plánování, rozpočtu a řízení – Nelson Barbosa (nestraník)
- Ministerstvo dolů a energie – Eduardo Braga (PMDB)
- Ministerstvo životního prostředí – Izabella Teixeira (nestraník)
- Ministerstvo pro komunikace – Ricardo Berzoini (PT)
- Ministerstvo vědy a technologie – Aldo Rebelo (PD do B)
- Ministerstvo školství – Renato Janine Ribeiro (nestraník)
- Ministerstvo dopravy – Antonio Carlos Rodrigues (PR)
- Ministerstvo práce a zaměstnanosti – Manoel Dias (PDT)
- Ministerstvo národní integrace – Gilberto Occhi (PP)
- Ministerstvo kultury – Juca Ferreira (PT)
- Ministerstvo spravedlnosti – José Eduardo Cardozo (PT)
- Ministerstvo agrárního rozvoje – Patrus Ananias (PT)
- Ministerstvo zdravotnictví – Arthur Chioro (PT)
- Ministerstvo městských záležitostí – Gilberto Kassab (PSD)
- Ministerstvo cestovního ruchu – Henrique Eduardo Alves (PMDB)
- Ministerstvo sociální péče – Carlos Eduardo Gabas (PT)
- Ministerstvo sportu – George Hilton (PRB)
- Ministerstvo sociálního rozvoje a boje s hladem – Tereza Campello (PT)
- Ministerstvo pro rybolov a vodní hospodářství – Helder Barbalho (PMDB)

Sekretariáty Prezidentského paláce se statutem ministerstev

- Státní záležitosti (Casa Civil) – Aloizio Mercadante Oliva (PT)
- Prezidentský palác - Miguel Rosetto (PT)
- Sekretariát pro lidská práva – Ideli Salvatti (PT)
- Sekretariát pro přístavy – Edinho Araújo (PMDB)
- Sekretariát pro strategické záležitosti - Roberto Mangabeira Unger (PMDB)
- Sekretariát sociální komunikace – Edinho Silva (PT)
- Sekretariát pro otázky žen – Eleonora Menicucci de Oliveira (PT)
- Sekretariát politiky pro podporu rasové rovnoprávnosti - Nilma Lino Gomes (nestraník)
- Sekretariát pro civilní letectví - Eliseu Padilha (PMDB)
- Sekretariát pro malé a střední podniky - Guilherme Afif Domingos (PSD)
- Federální generální prokurátor - Rodrigo Janot (nestraník)
- Ministr/prezident Centrální banky - Alexandre Tombini (nestraník)
- Ministerstvo institucionální bezpečnosti - José Elito Carvalho Siqueira (nestraník)

použité zkratky politických stran

- PT - Strana pracujících
- PMDB - Strana brazilského demokratického hnutí
- PSD - Sociálně demokratická strana
- PP - Pokroková strana
- PDT - Demokratická strana pracujících
- PR - Strana republiky
- PC do B - Komunistická strana Brazílie
- PRB - Brazilská republikánská strana
- PTB - Brazilská strana pracujících

1.2. Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Počet obyvatel: 201,032 mil. (IBGE, 8/2013)

Hustota obyvatelstva: 24 obyvatel / km²

Obyvatelstvo podle států:

São Paulo - 43,6 mil.; Minas Gerais - 20,5 mil.; Rio de Janeiro - 16,3 mil.; Bahia - 15 mil.; Rio Grande do Sul - 11,1 mil.; Paraná - 10,9 mil.; Pernambuco - 9,21 mil.; Ceará - 8,78 mil.; Pará - 7,97 mil.; Maranhão - 6,79 mil.; Santa Catarina - 6,63 mil.; Goiás - 6,43 mil.; Paraíba - 3,91 mil.; Espírito Santo - 3,84 mil.; Amazonas - 3,81 mil.; Rio Grande do Norte - 3,37 mil.; Alagoas - 3,3 mil.; Piauí - 3,18 mil.; Mato Grosso - 3,18 mil.; Distrito Federal - 2,79 mil.; Mato Grosso do Sul - 2,59 mil.; Sergipe - 2,19 mil.; Rondonia - 1,73 mil.; Tocantins - 1,48 mil.; Acre - 0,78 mil.; Amapá - 0,74 mil.; Roraima - 0,49 mil.

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: 1,2 %

Demografické složení:

- ženy 50,5 %
- muži 49,5 %

Podíl obyvatelstva:

- 0 - 14 let: 32 %

- 15 - 60 let: 59,9 %
- nad 60 let: 8,1 %

Národnostní složení:

- Brazilci - 49 % evropského původu, 43 % míšeného původu, 7 % afrického původu, 0,5 % asijského původu, 0,5 % původní indiánské obyvatelstvo.

Náboženské skupiny:

- Křesťanství 90 % (katolíci 74 %, protestanti 15 %, novodobé křesťanské církve 1 %), ostatní náboženství 3 % (tradiční africké 0,5 %), bez vyznání 7 %.

Úřední jazyk:

- portugalština

Ostatní nejčastěji používané jazyky:

- španělština
- angličtina

Španělština je srozumitelná z důvodu příbuznosti s portugalštinou a komunikace s okolními latinskoamerickými státy. Angličtina je do určité míry rozšířena v obchodních kruzích a mezi mládeží.

Znalost cizích jazyků je však celkově minimální.

Administrativně správní členění:

BFR tvoří 26 států a 1 federální distrikt s hlavním městem Brasília. Státy: Acre (AC), Alagoas (AL), Amapá (AP), Amazonas (AM), Bahia (BA), Ceará (CE), Distrito Federal (DF), Espírito Santo (ES), Goiás (GO), Maranhão (MA), Mato Grosso (MT), Mato Grosso do Sul (MS), Minas Gerais (MG), Pará (PA), Paraíba (PB), Paraná (PR), Pernambuco (PE), Piauí (PI), Rio de Janeiro (RJ), Rio Grande do Norte (RN), Rio Grande do Sul (RS), Rondônia (RO), Roraima (RR), Santa Catarina (SC), São Paulo (SP), Sergipe (SE), Tocantins (TO).

Největší města, počet obyvatel:

- São Paulo (SP) 12 mil., metropolitní oblast 18,5 mil.
- Rio de Janeiro (RJ) 6,4 mil., metropolitní oblast 11,4 mil.
- Salvador (BA) 3,1 mil., metropolitní oblast 3,7 mil.
- Brasília (DF) 0,7 mil., metropolitní oblast 2,6 mil.
- Fortaleza (CE) 3 mil., metropolitní oblast 3,7 mil.
- Belo Horizonte (MG) 2,6 mil., metropolitní oblast 6,4 mil.
- Curitiba (PR) 1,9 mil., metropolitní oblast 3,4 mil.
- Manaus (AM) 1,8 mil., metropolitní oblast 2,1 mil.
- Recife (PE) 1,8 mil., metropolitní oblast 4,2 mil.
- Porto Alegre (RS) 1,4 mil., metropolitní oblast 4,3 mil.

1.3. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2010	2011	2012	2013	2014
--	------	------	------	------	------

růst HDP (%)	7,5	2,7	0,9	2,3	0,1
nominální HDP (bil.reálů)	3,887	4,375	4,713	5,158	5,521
HDP/obyv. (reálů)	19 285	20 988	22 044	24 065	25 423
míra inflace (%)	5,9	6,5	5,84	5,91	6,41
nezaměstnanost (%)	6,5	6	5,4	5,4	5

Zdroj: IBGE

Pro brazilskou ekonomickou situaci uplynulého roku tak byla charakteristická ztráta konkurenceschopnosti vyplývající ze zastaralé infrastruktury, přebujelé byrokracie, enormního daňového zatížení, státních zásahů a zvyšujících se ochrannářských opatření, typických pro uzavřenou ekonomiku. Hmatatelným důsledkem toho je například ústup Brazílie z globálních výrobních a hodnotových řetězců, demonstrováný posledními ukazateli exportu a importu. Příjmy z vývozu brazilských výrobků transformačního průmyslu (výrobků s vyšší přidanou hodnotou) byly za loňský rok nižší než dovozy surovin, dílů a výrobních komponentů. **Na druhou stranu je třeba uznat pokrok brazilské vlády v posledním desetiletí v sociálních oblastech**, jako je snížení chudoby, řešení situace bydlení, přístup ke školství a zdravotnictví (byť základní a často mizerné úrovně). Nicméně, podle výsledků brazilského ekonomického institutu Ipea se v letech 2012-2013 poprvé za posledních 10 let zvýšilo procento extrémně chudých, a to z 10,08 na 10,45%.

Brazílie se přes nedávné hospodářské úspěchy dál potýká s mnohými obtížemi: hospodářskými, strukturálními i byrokratickými. Velké starosti činí brazilské ekonomice průmysl, a zvlášť tzv. transformační průmysl, tedy ty jeho sektory, které se zabývají transformací prvotních surovin na položky užívané dalšími výrobními sektory. Mezi příčiny současné situace třeba zmínit jak vnější faktory (globální ekonomická situace, zvolnění růstu Číny), tak i četné vnitřní, jako je zastaralá infrastruktura, deficit kvalifikované pracovní síly, komplikovaný daňový systém, nízká úroveň veřejných investic a nadbytečná byrokracie. Soubor některých uvedených faktorů, tzv. „*custo Brasil*“, *brazilské (výrobní) náklady*, prodražují domácí výrobu, která pak ztrácí konkurenceschopnost jak na zahraničních, tak postupně i na domácích trzích.

Rok 2015 může být pro brazilskou ekonomiku rokem pravdy. Půjde o rok nezatížený žádnou volební kampaní, ani pořádáním podniků typu MS ve fotbale. Naopak jde o počátek druhého funkčního mandátu současné prezidentky, kdy bude třeba naplno rozjet potřebné reformy. A na to, jakou by měly mít reformy podobu, poukázal už první projev nového ministra financí Joaquina Levyho. Ten už vyhlásil záměr **fiskálních úspor, rozpočtových škrťů a zvýšení daní**. Návrh rozpočtových škrťů už v prvním týdnu roku 2015 představil ministr plánování Nelson Barbosa. Škrty výdajů o 33% se mají týkat proporcčně všech resortů. Největší škrty ve výši 600 milionů BRL/měsíc se přitom mají týkat prioritního sektoru staronové prezidentky, totiž školství, resortu, který z rozpočtu čerpá nejvyšší položku. Otázkou pro mnohé odborníky však zůstává, jak přesně chce nový ministr financí skloubit úspory státních výdajů a nepopulární zvýšení daní, které bude znamenat snížení kupní a podnikatelské síly, jež podle všeho zabrání oživení ekonomiky. Významnou prioritou bude **boj s inflací**. Nebude to však boj vůbec lehký. Jak bylo uvedeno výše, vláda ve svém prvním volebním období ceny některých významných a strategických položek (např. pohonné hmoty, energie ad.) zmrazovala. Teď zcela jistě dojde k jejich zvýšení, což nastartuje zvyšování cen dalších výrobků. Národní agentura elektrické energie (Aneel) už představila prezidentce a ministru financí plán „tarifního realismu“, podle něhož by cena energií jen letos mohla vzrůst o 40%.

Velkou roli pochopitelně bude hrát **globální hospodářská situace**. Už nyní je zřejmé, že několik významných faktorů růstu brazilské ekonomiky nejspíš přát nebude. V první řadě jde o **trend poklesu cen komodit na světových trzích**. Především hlavní komodity a základní suroviny (sója, káva, cukr a

etanol, citrusy, hovězí maso, železná ruda, drahé kovy ad.) přitom nadále představují hlavní část objemu brazilského exportu. **S pádem cen ropy** už se objevují též první spekulace a pochyby o (ne)rentabilitě investic do nákladné těžby těžké ropy z hlubin podmořského dna v oblastech brazilského Atlantiku Présal. Pro Brazílii nepříznivý může být též další **vývoj světové poptávky po základních surovinách**, především z důvodu zbrzděného růstu Číny. Např. podle Světové banky se jednocentní snížení růstu Číny odráží ztrátou 0,8% brazilského HDP v horizontu dvou let. Svou roli konečně budou hrát též možné **finanční turbulence**, např. posilování americké měny, která za loňský rok zpevnila oproti reálu o 13%.

1.4. Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2010	2011	2012	2013	2014
státní rozpočet, hrubé příjmy (mil. reálů)	805 708	969 907	1 029 260	1 138 326	1 187 948
výdaje	759 923	882 389	945 037	1 115 985	1 171 016
saldo	45 785	87 518	84 223	22 341	16 932

Zdroj: Ministerstvo financí BFR, Banco Central do Brasil

1.5. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2010	2011	2012	2013	2014
Běžný účet platební bilance v mld. USD	- 47,36	- 52,48	- 54,23	- 81,37	- 75,33
Kapitálový účet platební bilance v mld. USD	1,12	1,57	-1,88	1,19	1,03
Finanční účet platební bilance v mld. USD	98,54	110,82	72,03	74,17	66,23
Devizové rezervy v mld. USD	288,57	352,00	333,10	358,8	331,2
Hrubá zahraniční zadluženost v mld. USD	199,5	258,0	312,8	312,0	341,3

Zdroj: Banco Central do Brasil

1.6. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní soustavu upravuje zákon č. 4595/1964. Mezi hlavní instituce, které mají klíčový vliv na fungování bankovní soustavy, patří:

- Brazilská centrální banka (Banco Central do Brasil) je vázána na Ministerstvo financí a je výkonným orgánem provádějícím politiku stanovenou Výborem pro monetární politiku.
- Výbor pro monetární politiku (Comitê de Política Monetária - COPOM) stanovuje tzv. základní úrokovou míru ekonomiky SELIC, je odpovědný za vydávání oběživa, stanovuje podmínky fungování centrální banky, determinuje základní charakteristiku bankovek a mincí, určuje směrnice a normy týkající se směnných kursů a koordinuje národní monetární politiku s investiční politikou vlády; jeho prezidentem je ministr financí.
- Komise pro kapitálové hodnoty (Comissão de Valores Mobiliários) je podřízena Ministerstvu financí a jejím základním úkolem je regulace kapitálového trhu a dohled nad ním.
- Brazilská Banka (Banco do Brasil) je komerční bankou vlastněnou většinovým podílem federálním státem. Mimo činnost komerční je také zodpovědná za provádění úvěrové a monetární politiky federální vlády za dohledu Výboru pro monetární politiku.
- Národní banka pro hospodářský a sociální rozvoj (Banco Nacional de Desenvolvimento Econômico e Social - BNDES) je hlavním nástrojem k provádění investiční politiky federální vlády.

Federální stát vlastní následující obchodní banky: Banco do Brasil S.A., Banco do Nordeste do Brasil S.A., Banco do Amazônia S.A., Banco Meridional do Brasil S.A., Banco Regional de Brasília. Jednotlivé státy vlastní své komerční banky, operující pouze na jejich územích. Hlavními komerčními bankami dle bilanční sumy jsou: Itaú Unibanco, Banco do Brasil, Caixa Econômica Federal (CEF), Banco Bradesco, Santander Banespa, ABN Amro a Safra. K významným zahraničním bankám působícím v Brazílii patří Banco Santander, ABN Amro, HSBC, Citibank, Credit Suisse, JP Morgan Chase, BNP Paribas, Deutsche Bank a další. Mezi hlavní pojišťovací ústavy lze zařadit Porto Seguro, AGF Brasil Seguros, Braseg, Paulista Seguros, Itaú Seguros, Paglimar a Marítima Seguros.

1.7. Daňový systém

Brazílie je federálním státem ustaveným na základě dohody jednotlivých států, což je zakotveno ve federální ústavě. Systém zaručuje všem členům federace možnost vytvoření vlastního daňového systému, mimo systém federální. Daňový systém je rozdělen mezi daně, regulační poplatky, správní poplatky, poplatky ze státních zakázek a sociální příspěvky. Je v neustálém pohybu a každoročně zaznamenává úpravy na všech svých úrovních. Již několik let se připravuje komplexní daňová reforma, jejímž hlavním cílem je zefektivnit a zprůhlednit daňovou soustavu a zefektivnit výběr daní.

Základní daně vybírané v Brazílii podle úrovně státní správy:

- daň vybírá unie: Dovozní – Imposto de Importação (II), Vývozní – Imposto de Exportação (IE), Z příjmů – Imposto de Renda (IR), Z průmyslových výrobků – Imposto sobre Produtos Industrializados (IPI), Z finančních operací – Imposto sobre Operações Financeiras (IOF), Z vlastnictví zemědělských pozemků – Imposto sobre Propriedade Territorial Rural (ITR)
- daň vybírají státy federace a Federální distrikt: Dědická a darovací – Imposto sobre Transmissão Causa Mortis e Doações (ITCD), Z oběhu zboží a služeb – Imposto Sobre Circulação de Mercadorias e Serviços (ICMS), Z vlastnictví motorových vozidel – Imposto sobre a Propriedade de Veículos Automotores (IPVA)
- daň vybírají obce a Federální distrikt: Pozemková – Imposto Predial Territorial Urbano (IPTU), Z převodu nemovitostí – Imposto sobre Transmissão de Bens Imóveis (ITBI), Ze služeb (kromě těch, které podléhají ICMS) – Imposto sobre Serviços (ISS)

Vybírání příspěvků sociálního charakteru na úrovni Unie

- příspěvek vybírá unie: Příspěvek na financování sociálního zabezpečení (COFINS), Program sociální integrace/Program vytváření majetku státních zaměstnanců (PIS/PASEP), Příspěvek z čistého

zisku (CSLL), Dočasný příspěvek z oběhu finančních prostředků (CPMF), Příspěvek na sociální zabezpečení (vybírán z příjmů OSVČ)

Vláda je kritizována za vysoké daňové zatížení, které omezuje investice a aktivitu podnikatelské sféry, stejně jako brání zvyšování kupní síly obyvatelstva. Daňové zatížení se v současnosti se blíží k úrovni 40 %.

2. Zahraniční obchod a investice

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

Přehled zahraničního obchodu BFR (v mil. USD)

	vývoz	dovoz	saldo
2010	201 915	181 649	20 267
2011	256 040	226 243	29 797
2012	242 580	223 149	19 431
2013	242 178	239 617	2 561
2014	225 101	229 031	-3 930

Zdroj: MDIC (Ministerstvo rozvoje, průmyslu a obchodu BFR)

2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Nejdůležitějšími obchodními partnery Brazílie jsou nadále Spojené státy, Asie, především Čína, a jako celek Evropská unie. Klíčová je orientace na sousedy sdružené v uskupení Mercosul a pak spolupráce v uskupení BRICS, jehož poslední summit hostila právě Brazílie ihned po skončení MS ve fotbale, 14.-15.července 2014. Jeho účastníci tehdy slavnostně oznámili vytvoření nové společné rozvojové banky.

Pozice Spojených států ve vzájemné obchodní výměně se nadále oslabuje s tím, jak se naopak posiluje význam Číny. Ta už je dnes s výrazným předstihem pro Brazílii nejdůležitějším obchodním partnerem. 21,6% veškerého brazilského exportu za uplynulý rok směřovalo do Číny. Do EU (ovšem jako celku) to bylo 18,54% a do USA jen 11,33%. I tato čísla významně poukazují na závislost Brazílie na vývozu komodit a prvotních surovin. Právě ty ve vývozech do Číny naprosto převažují, zatímco ve vývozech do USA je vyšší podíl výrobků s přidanou hodnotou. A i zde ale platí, že v budoucím vývoji nejvýznamnější roli zřejmě sehraje globální hospodářská situace, konkrétně pak pohyb světových cen surovin. Např. pád ceny železné rudy v posledních měsících způsobil nižší brazilský zisk z jejího vývozu do Číny, a v důsledku pak Brazílii předběhlo Rusko v žebříčku pro Čínu nejdůležitějších obchodních partnerů.

Výsledky zahraničního obchodu podle statistik SECEX je nutno brát s jistou rezervou, protože nezohledňují (a mnohdy ani nemohou) konečného příjemce zboží. Nizozemí je např. čtvrtým největším dovozcem po Číně, USA a Argentině, nicméně je tomu tak především proto, že velké množství zboží směřuje k evropským dovozcům přes nizozemské přístavy, případně nadnárodní firmy, které mají své

sídlo právě v Nizozemí. Podobně je tomu i pokud jde o obchodní výměnu s ČR, kde se vyskytují obrovské rozdíly mezi čísly uváděnými v brazilských a českých statistikách

V případě dovozů největší podíl přichází do Brazílie z EU (ovšem opět jako celku), 20,71%, z Latinské Ameriky a Karibiku (jako celku) 16,45%, z Číny 16,14% a z USA 15,39%.

obchodní bilance	vývozy (%)	dovozy (%)
Asie	32,69	31,09
Čína	21,6	16,14
Latinská Amerika a Karibik	21,52	16,45
Mercosul	11,15	8,00
Argentina	6,45	6,13
další země	10,37	8,45
Evropská unie	18,54	20,71
Spojené státy	11,33	15,39
Blízký východ	4,53	3,31
Afrika	4,28	7,28
Východní Evropa	1,98	1,71
další země	5,12	3,73
CELKEM	100	100

Zdroj: Bradesco

Další růst významu Číny pro ekonomické vztahy s Brazílií (a celou Latinskou Amerikou) demonstrovaly též výsledky historicky prvního společného fóra CELAC – Čína, první lednový týden 2015 v Pekingu. Čínský prezident Xi Jinping oznámil záměr své země zdvojnásobit investice své země v Latinské Americe v příštích deseti letech ze současných 250 miliard dolarů na 500 miliard. Není bez zajímavosti, že pro nového brazilského zaminira Maura Vieiru byla účast na fóru rovněž jeho první zahraniční cestou v nové funkci.

Podíl jednotlivých států na vývozu BFR v roce 2014

stát federace	podíl na vývozu (%)	stát	podíl na vývozu (=)
Sao Paulo	23,25	Ceará	0,59

Minas Gerais	13,81	Amazonas	0,44
Rio Grande do Sul	10,36	Rondonia	0,43
Rio de Janeiro	8,78	Alagoas	0,31
Paraná	7,53	Tocantins	0,29
Pará	6,55	Amapá	0,17
Mato Grosso	6,53	Distrito Federal	0,11
Espírito Santo	4,50	Rio Grande do Norte	0,10
Bahia	4,17	Paraíba	0,08
Santa Catarina	3,59	Piauí	0,07
Goiás	2,91	Sergipe	0,03
Mato Grosso do Sul	2,91	Acre	0
Maranhao	0,97	Roraima	0
Pernambuco	0,82	CELKEM	100

Zdroj: SECEX

2.3. Komoditní struktura

Podle komodit Brazílie v uplynulém roce vyvezla nejvíce sójových bobů, 13,68%, dále železná ruda, 12,51%, dopravního materiálu a komponent, 11,48%, ropy a ropných výrobků, 10,96%, maso, 7,02%. U zemědělské výroby je též třeba dodat, že v mnohých velkých oblastech Brazílie, v některých případech celých států, převládá výroba téměř monokulturní, či bi-kulturní. V případě kukuřice přitom jde téměř výlučně o geneticky modifikovanou plodinu.

Vývoz BFR dle hlavních komodit r. 2014

	2013 (podíl %)	2014 (podíl %)
sojové boby	12,8	13,68
železná ruda	12,6	12,51
dopravní materiály a komponenty	13	11,48
ropa a ropné výrobky	9,2	10,96

maso a masné výrobky	6,7	7,02
chemické výroby	6	6,2
metalurgické výrobky	5,5	5,87
cukr a cukrová třina	5,7	4,57
stroje a zařízení	3,7	3,74
papír a celulóza	3	3,04
obuv a kožené výrobky		1,8
elektrický a elektronický materiál		1,75
tabákové listy a cigarety		1,12
další		16,25

Zdroj: SECEX a Bradesco

Brazílie je 1.světovým vývozcem cukru a alkoholu, kávy, pomerančového džusu, sojových bobů, hovězího masa, kuřecího masa a tabáku, a 2.světovým vývozcem železné rudy a kukuřice.

V teritoriálním hodnocení se v regionu brazilského jihovýchodu produkuje 85% brazilské kávy a 64% cukru a alkoholu. V regionu brazilského jihu se produkuje 66% brazilského vepřového a 60% drůbežního masa a 37% zrn (převážně sója a kukuřice). V regionu brazilského středozápadu se produkuje 41% brazilských zrn a 36% brazilského hovězího masa.

Hlavními komoditami brazilského dovozu jsou: paliva a mazadla (19,1%), průmyslové stroje (14,9%), elektrická a elektronická zařízení (11,8%), osobní automobily (9,4%), organické a anorganické chemikálie (5,5%), hnojiva (3,7%), plasty a plastové výrobky (3,7%), železo, ocel a jejich výrobky (3,3%), farmaceutické výrobky (3,1%), optická zařízení (3,0%), guma a gumové výrobky (2,1%), obiloviny a mlýnské výrobky (2%), letadla a jejich části (1,6%), textil (1,2%), měď a měděné výrobky (1%).

2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

V BFR je celkem osm zón volného obchodu. Nejvýznamnější z nich je Zona Franca de Manaus (ZFM), která se rozkládá na území států Amazonas, Acre, Roraima a Rondônia. Ostatní zóny volného obchodu leží v pohraničních oblastech Amazonie. Jsou jimi: Macapá - Santana ve státě Amapá, Tabatinga ve státě Amazonas u hranic s Peru, Guajará - Mirim ve státě Rondônia u hranic s Bolívií, Bonfim a Paracáima ve státě Roraima, Brasiléia - Epitaciândia a Cruzeiro do Sul ve státě Acre.

ZFM, která se rozkládá na ploše o rozloze 10 tis. km², a z jejíž výhod profitují firmy a obyvatelé na čtvrtině rozlohy BFR, byla zřízena nejprve jen pro volný dovoz zboží do přístavu Manaus (zákon č. 3.173 z r. 1957) a teprve r. 1967 byla zákonem č. 288 komplexně ustavena pro obchodní, průmyslovou a zemědělskou činnost. Spadá pod Ministerstvo plánování, rozpočtu a správy a je řízena federální vládní institucí SUFRAMA (www.suframa.gov.br). V ZFM nyní působí cca 500 podniků, které přímo zaměstnávají 90 tisíc lidí (a několikanásobně více nepřímo).

Podobná daňová politika jako v ZFM je uplatňována i v oblasti zvané Západní Amazonie, tj. rovněž zde nejsou vybírány dovozní cla a daně dovážené zboží, které se dále používá pro místní spotřebu nebo průmyslový rozvoj. Jedná se zejména o suroviny a díly strojů k výrobě finálního výrobku na místě realizovaného nebo vyvezeného na ostatní území federace, případně exportovaného do jiných zemí.

V posledních letech se v Brazílii rozrůstají rovněž tzv. incubátory podniků a technologické parky, které jsou zaměřeny na podporu inovačního podnikání, vývoje inovačních myšlenek a technologií. Nabízejí kvalitní infrastrukturu a manažerskou, odbornou i konzultační podporu. Již v roce 2011 v Brazílii existovalo 384 takových subjektů, ve kterých působilo 2.640 podniků. Technologické parky i jejich Vědecko technologické instituce zaměřené na podporu aplikovaného výzkumu od nanotechnologií až po letectví či vesmírné technologie působí především na státních úrovních. Více na www.anproteg.org.br.

2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Přímé zahraniční investice za r. 2014 byly 66,5 mld. USD (zdroj: Banco central), neboli 3,97% HDP, což je stejná úroveň, které bylo dosaženo v roce 2011, tedy rok po rekordním růstu brazilského HDP (v roce 2010 byl růst HDP 7,5%), což je do jisté míry pozitivním překvapením v kontextu současné stagnace brazilské ekonomiky. Jde o robustní objem, který potvrzuje prvenství země v přitažlivosti pro zahraniční kapitál v regionu. Samozřejmě je třeba vzít úvahu, že část těchto investic byla plánovaná už v minulých letech, tedy v době slibného brazilského ekonomického růstu. Současně ale zájem zahraničních investorů přitahuje skutečnost, že Brazílie i přes současné těžkosti je stále velmi stabilní demokracií a její hospodářství stojí na solidních základech. Potvrzuje se, že zahraniční investoři nehledí jen na okamžitý ekonomický růst, ale též obecně na velikost a sílu daného trhu

Největším investorem byla ČR. V dlouhodobém horizontu se v BFR dosud uplatňoval zejména americký kapitál, dále Lucembursko, Nizozemí, USA, Japonsko a Francie. Významná část investic přichází i z tzv. daňových rájů, jako např. Kajmanské ostrovy, Bermudy a Bahamy. Největší část investic směřuje do finančních, maloobchodních a poradenských služeb, v oblasti průmyslu se jedná zejména o metalurgii, potravinářství, petrochemii, automobilový průmysl, kosmetický průmysl a v poslední době též IT, v primárním sektoru pak o těžbu kovových nerostů.

Ke vstupu na brazilský trh bývají využívány různé strategie. V mnoha sektorech, včetně potravinářského a elektrotechnického, zakoupily zahraniční firmy místní provozovatele s existujícími značkami, což umožňuje okamžitý přístup k distribučním sítím a podílu na trhu. Jiné společnosti založily společné podniky s místními partnery, kteří mohou investorům nabídnout zejména dobrou znalost trhu. Na druhé straně v odvětvích bez místních společností (zejména v automobilovém průmyslu) museli investoři začínat "na zelené louce".

V poslední době je patrná snaha jednotlivých států federace předhánět se v nabídce co nejvýhodnějších podmínek pro potenciální investory. Fiskální výhody ale obvykle nemohou zcela nahradit mnohdy chybějící kvalitní pracovní sílu, komunikační a distribuční síť, strategickou lokalizaci apod. Zároveň lze konstatovat, že opakovaná osobní jednání i v dnešní době globálních komunikačních technologií jsou při obchodování a investování v BFR nezbytnou podmínkou úspěchu.

2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

V zájmu rozvoje domácí ekonomiky vláda trvale usiluje o vytváření příznivého podnikatelského klimatu s cílem zainteresování zahraničních investorů; brazilské právo je v tomto směru vůči zahraničním subjektům relativně vstřícné.

Zahraněční kapitál je v Brazílii legislativně upravován podle zákona č. 4131 z r. 1962 (novelizovaného r. 1965) a dále zákonem č. 8383 z r. 1991. Zahraničním majetkem se rozumí hodnota uložená ve zboží, ochranné známce, patentu, strojním vybavení a technologii pro výrobu zboží nebo poskytování služeb, které vstoupily na území Brazílie bez počátečního poplatku ze zahraniční směny, stejně tak jako fondy určené k financování ekonomických aktivit spravované jako majetek náležející jednotlivcům nebo společnostem, které mají sídlo svého podnikání registrováno v zahraničí. Všechny dále uvedené druhy transakcí zahraničního kapitálu musí být registrovány Centrální bankou, pokud mají sloužit, v důsledku vytvořeného zisku, jako podklad pro žádost o povolení převodu zahraniční měny z Brazílie:

- zahraniční kapitál, který vstoupil do země jako přímý majetek nebo jako nepřímý kapitál (půjčka)

- reinvestice hospodářského výsledku včetně zisku společnosti, která má sídlo v Brazílii a je součástí nebo afilací zahraniční společnosti nebo jednotlivce
- převod uskutečněný do jiných zemí z důvodů repatriací nebo návratu majetku jako zisku, dividend, úroků, amortizace, honorářů, plateb za technickou pomoc nebo jakékoli jiné druhy plateb související s převodem jmění ze země
- změny související s úpravou hodnoty akcií společnosti

Pokud zahraniční společnost, která má sídlo mimo území BFR, neprovede registraci převodu zahraniční měny, bude Centrální banka považovat převod za investici provedenou v domácí měně a nebude dále garantovat této společnosti zpětný převod peněz do zahraničí. Jakákoliv zahraniční investice musí být registrována Centrální bankou do třiceti dní. Stejně tak jakákoliv reinvestice zisku společnosti má měsíční lhůtu k registraci od okamžiku, kdy se objeví v účetních knihách společnosti. Registrace zahraničního majetku je prováděna v měně státu jeho původu. V registraci se uvádí jak hodnota zahraniční měny, tak současná hodnota v BRL.

Brazilský Kongres schválil v roce 1995 ústavní dodatky zamezující dělení na zahraniční a domácí kapitál. Článek 171 brazilské federální ústavy rozlišoval mezi brazilskými společnostmi kontrolovanými brazilskými subjekty a firmami ovládanými cizinci. Kromě toho měl domácí kapitál přednost před zahraničním kapitálem v případě zakázek pro veřejnou správu. Tato preference byla odstraněna 6. ústavním dodatkem z 15. srpna 1995, který zajišťuje rovné právní podmínky všem společnostem založeným podle brazilských zákonů, bez ohledu na původ jejich kapitálu. Privatizační zákon (článek 12 zákona č. 9491 z r. 1997) umožňuje cizincům získat celých 100 % privatizovaného majetku, není-li v konkrétních případech stanovena nižší procentní sazba. Další ústavní dodatky otevřely zahraničnímu kapitálu oblasti ropného a těžebního průmyslu, telekomunikací, energetiky a veřejné dopravy. Konkrétně jde o 9. dodatek z r. 1995, jenž umožnil státu najímat soukromé společnosti v oblasti těžby, průzkumu a zpracování ropy, ropných derivátů a zemního plynu, čímž byl ukončen 44 let trvající státní monopol. Některá omezení ovšem přetrvávají u vlastnictví pozemků a podniků v pohraničních oblastech.

Jakékoliv zařízení, které vstupuje na území BFR jako zahraniční kapitál, podléhá odhadu prováděnému institucí SECEX, a to v zájmu vyloučení nadhodnocení ceny vloženého zařízení a získání autorizace pro jeho vstup do země. Pro stanovení hodnoty odvodů ze zahraničních investic je vhodné seznámit se se seznamem států, se kterými má Brazílie uzavřenou dohodu o zamezení dvojího zdanění (ČR mezi tyto země patří).

Vysoká hodnota přímých zahraničních investic a aktivní zájem o fúze, případně skoupení kontrolního balíku akcií ze strany zahraničních investorů, svědčí o zájmu, kterému se brazilské hospodářství v zahraničí těší. Zahraniční investoři pronikají na brazilský trh prostřednictvím všech typů investičních praktik. V posledních letech zahraniční investoři přistoupili od dříve užívaného skupování minoritních podílů v brazilských společnostech ke skupování podílů majoritních, často však kupují i přímo celé podniky.

V současnosti láká zahraniční kapitál do BFR reálná úroková míra, která (i přes určitý pokles zejména v krizovém roce 2009) patří mezi nejvyšší na světě. Reálná úroková míra se odvíjí od tzv. základní úrokové míry ekonomiky (SELIC), která představuje v současnosti 11,25 % (listopad 2014). Pokud jde o státní podporu investic, nabízí federální vláda výhody podnikům, které mají zájem usadit se v méně rozvinuté severovýchodní oblasti země. Daňové výhody pak platí po dobu deseti let. Do stejných projektů mohou podniky investovat i prostředky, které by jinak odvedly státu jako daň z příjmu. Další výhodou je možnost reinvestice až 40 % vykázaného zisku bez daňového zatížení.

3. Vztahy země s EU

Podkapitoly:

- 3.1. Zastoupení EU v zemi
- 3.2. Obchodní vztahy země s EU
- 3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

3.1. Zastoupení EU v zemi

Se vstupem Lisabonské dohody v platnost, 1. prosince 2009, se někdejší Delegace Evropské komise transformovala v dnešní Delegaci Evropské unie v Brazílii. Je jednou ze 130 delegací EU v celém světě, užívá statutu diplomatické mise a oficiálně zastupuje Evropskou unii v Brazílii. Z dnešních 28 členských států EU má v Brazílii rezidentní diplomatické zastoupení 24 z nich (tedy všechny kromě Litvy, Lotyšska, Malty a Lucemburska). Mandát Delegace EU zahrnuje:

- Podporovat politické a ekonomické vztahy mezi EU a Brazílií, udržovat vztahy s vládními institucemi v zájmu zvyšování viditelnosti EU, jejích institucí a programů;
- Podporovat implementaci Strategického partnerství EU /Brazílie;
- Informovat veřejnost o rozvoji a dění v EU, vysvětlovat a hájit její politiku;
- Podílet se na implementaci asistenčních programů EU.

Delegace EU je kontaktní místem pro brazilské úřady a další zájemce v Brazílii. Kontakt:

Delegação da União Europeia no Brasil

SHIS QI 07 BL. A - Lago Sul - Brasília-DF - 71615-205

Fone: 55 (61) 2104-3122

Fax: 55 (61) 2104-3141

DELEGATION-BRAZIL@EEAS.EUROPA.EU

Úřední doba pro veřejnost:

Pondělí až čtvrtek: 08h30 - 12h30 a 14h30 - 16h30.

Pátek: 08h30 - 12h00.

Více na: http://eeas.europa.eu/delegations/brazil/index_pt.htm

Šéfkou Delegace EU je v současnosti Ana Paula Zacarias (PT). Delegace EU má následující sekce: politickou, obchodně ekonomickou, tiskovou, vědecko technologickou, sekci rozvojové spolupráce, finanční a administrativní.

3.2. Obchodní vztahy země s EU

Brazílii a Evropskou unii pojí mnohaleté spojenectví založené na silných kulturních a historických vazbách a společném dědictví, které přispělo k upevnění vzájemných politických a hospodářských vztahů. Brazílie byla jednou z vůbec prvních zemí, se kterou EU navázala diplomatické vztahy v 60. letech minulého století. V roce 2007 obě strany formálně ustavily Strategické partnerství.

Evropská unie vnímá Brazílii jako největší latinskoamerickou ekonomiku, zodpovědnou za 37% obchodu celkového latinskoamerického obchodu s EU. Brazílie je rovněž cílem 43% investic EU v Latinské Americe.

EU je hlavním obchodním partnerem Brazílie a je cílem přibližně 20% brazilských vývozů. EU dováží z Brazílie především primární suroviny a výrobky, zvláště zemědělské produkty (41%), palivo a nerosty (31%), ale zajímavý je též dovoz manufakturních výrobků, strojů a zařízení či dopravních materiálů: představují přibližně čtvrtinu objemu brazilských vývozů do EU. Z EU se do Brazílie vyváží především manufakturní výrobky, jako stroje, dopravní zařízení a chemické výrobky. EU je rovněž největším zahraničním investorem v Brazílii.

V roce 2014 nicméně Brazílie zaznamenala první obchodní deficit od roku 2000, který potvrzuje trend poklesu obchodních přebytků, zahájený v roce 2012. Celkově se obchodní výměna snížila o 5,7%

a dosáhla nejnižší hodnoty od r.2010. Deficit ve výši kolem 4 miliard dolarů je výsledkem 7% snížení vývozu a 4,5% snížení dovozů.

Evropská unie je nadále brazilským hlavním obchodním partnerem a udržuje si pozici nejdůležitějšího dovozce. EU zaznamenala druhý následný obchodní přebytek dosahující téměř 5 miliard dolarů, i když celková obchodní výměna s EU prudce klesla o 9,9% na 89 miliard dolarů.

Ačkoli stále expandující brazilský vnitřní trh a s ním i zvyšující se spotřeba zboží a služeb v zemi vytvářejí výborné příležitosti pro evropské podnikatele, vstup na brazilský trh vyžaduje pracnou a důkladnou přípravu, protože dovozní předpisy a podmínky jsou velice komplexní. Zprávy, které v posledních dvou letech vypracovala Evropská komise o možných restriktivních podmínkách, poukazují na to, že Brazílie ve skupině G-20 patří mezi země, které se nejvíce uchylují k opatřením omezujícím volný obchod. EU proto vytrvale vybízí Brazílii, aby snížila tarifní i netarifní překážky a zachovala stabilní regulační prostředí pro evropské obchodníky a investory.

3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Evropská unie vyhlásila na nejbližší období celkem 28 tematických programů v rámci rozvojové spolupráce, v celkové výši 14,5 miliónů eur. Realizovány mají být ve spolupráci s nestátními subjekty, lokálními organizacemi a úřady a organizacemi na podporu lidských práv. Brazílie však není příjemcem klasické rozvojové pomoci, a tak se programy rozvojové spolupráce nezaměřují ani tak na hospodářskou podporu a růst, ale téměř výhradně na oblasti jako ochrana práv indiánských obyvatel, tradičních komunit, etnických menšin, na ochranu práv gayů a lesbiček, práv vězňů a proces společenského a ekonomického začlenění bývalých vězňů. Další programy se týkají vlastnictví půdy v indiánských oblastech Amazonie, podpory migrantů, práv žen či boje proti změnám klimatu. [Podrobnější informace](#). Velvyslanectví České republiky v Brazílii pozorně sleduje vyhlásování a zaměření programů zvláště s ohledem na možné zapojení českých firem.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Podkapitoly:

- 4.1. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let
- 4.2. 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu
- 4.3. Vzájemná výměna v oblasti služeb
- 4.4. České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce
- 4.5. Smluvní základna mezi oběma státy
- 4.6. Zahraniční rozvojová spolupráce

4.1. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

	2010	2011	2012	2013	2014
vývoz ČR	388 523	438 502	409 795	426 677	382 652
dovoz ČR	255 238	352 738	355 534	281 435	303 487
obrat	643 761	791 240	765 329	708 112	686 139
saldo	133 285	85 764	54 261	145 242	79 165

Údaje v tis. USD
 Zdroj: ČSÚ

4.2. 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

kód zboží	název zboží - vývoz	tis. CZK
8708	Části součásti vozidel motor osob aj traktorů	804 174
8413	Čerpadla i se zař měřícím zdviže na kapaliny	515 314
4002	Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod	455 774
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, <1000V; konekt. pro opt. vlákna	303 997
8431	Součásti jeřábů vozíků ap buldozerů fréz aj	294 175
8544	Dráty kabely vodiče elektr ost izolované aj	245 080

8803	Části balonů větroňů ap. lodí kosmických	233 978
8409	Části součásti pro motory pístové	223 770
3917	Trouby trubky hadice příslušenství z plastů	181 350
8501	Motory elektrické generátory	170 878

Zdroj: ČSÚ

kód zboží	název zboží (dovoz)	tis. CZK
0207	Maso droby drůbeží jedlé čerst chlaz zmraz	1 043 650
3004	Léky odměřené ne krev antisera ap vata aj	778 848
1602	Přípravky konzervy jiné z masa drobů krve	623 924
2207	Ethylakohol nedenatur nad 80% destiláty denat	517 811
0210	Maso droby jedlé solené ap moučky prášky	432 338
2401	Tabák nezpracovaný odpad tabákový	426 623
0901	Káva i pražená dekofeinovaná slupky náhražky	416 630
2304	Pokrutiny odpad po extrahování sojového oleje	304 534
8409	Části součásti pro motory pístové	235 049
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	136 241

Zdroj: ČSÚ

4.3. Vzájemná výměna v oblasti služeb

ČR zaznamenává po roce 2000 až na výjimku v roce 2006 záporné saldo vzájemné výměny služeb s BFR. V roce 2011 měla největší podíl na tomto výsledku oblast silniční dopravy, jejíž záporné saldo představovalo 144 mil Kč (záporné saldo má ČR rovněž v oblasti železniční dopravy, kladné naopak u dopravy letecké. Cestovní ruch vykázal v r. 2011 záporné saldo - 32 mil. Kč).

Pokud jde české firmy, které se účastní vzájemné výměny služeb s BFR, jedná se především o subjekty podnikající v oblasti dopravy a cestovního ruchu a dále o finanční a bankovní instituce. ZÚ Brasília zaznamenává sporadický zájem o BFR ze strany cestovních a překladatelských agentur a společností provozujících kulturní aktivity. Byl zaznamenán zájem také od subjektů zaměřených na engineering, pořádání výstav a veletrhů a IT služby.

Z brazilské strany je rovněž zájem o české poskytovatele služeb spíše sporadický. V drtivé většině se jedná o žádosti o doporučení ubytovacích zařízení a služeb překladatelů a tlumočnicků.

Pokud jde o možné překážky bránící českým poskytovatelům služeb proniknout na brazilský trh, jedná se vesměs o překážky společné pro všechny zahraniční zájemce. BFR uplatňuje restriktivní opatření, týkající se účasti zahraničního kapitálu na tzv. strategických službách (těžba ropy, energetika, vnitrostátní doprava, některé oblasti telekomunikací apod.).

Nejperspektivnější oblastí služeb, ve které by mohl být v příštích letech zaznamenán dynamický rozvoj, je bezesporu cestovní ruch. Brazílie je pro Českou republiku největším inomingovým trhem ze zemí Latinské Ameriky. V roce 2013 navštívilo Českou republiku na 60 000 brazilských turistů. Hlavní destinací brazilských turistů je Praha. Čeští turisté (v r. 2013 navštívilo Brazílii cca 7 000 českých turistů) směřují především do Ria de Janeiro, na pláže na Severovýchodě země, často též do Amazonie.

4.4. České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Podle údajů Brazílské centrální banky představovaly české investice v letech 2003 až 2008 položku v řádu USD 300 tisíc ročně. V roce 2009 pak investice z ČR dosáhly hodnoty USD 1,1 mil. (další údaje nejsou k dispozici). V letech 2006–2008 se v Brazílii ve spolupráci s místní pobočkou multinacionální společnosti Siemens etablovala česká firma SEKO Brazil, vyrábějící přesnou metalurgii, strojírenství a komponenty leteckých motorů.

Velmi úspěšná byla též česká investice Centroprojekt CZ, která působí v oblasti projekce a realizace stavebních děl životního prostředí. V r.2011, v době její největší slávy, dosahovaly tržby dceřinné společnosti přes 200 milionů reálů (cca. 2 mld CZK), zatímco mateřská firma ve Zlíně tehdy utržila 350 mil. CZK. Po roce 2012 se ale firma dostala do finančních těžkostí vlivem sporu a nesplacené zakázky v rámci rozšíření rafinérie Presidente Getúlio Vargas ve státě Paraná. Nyní firma bojuje o přežití. Zlínský Centroprojekt nadále zůstává 70-procentním vlastníkem.

Slibně se rozvíjel též projekt investice a transferu technologie České zbrojovky do nově založené brazilské firmy CZ-Brasil. Nicméně v důsledku neshod s brazilským partnerem byl projekt počátkem roku 2015 zastaven.

Menší investice představují podnikání menších firem, jako Eyelevel či BTL. Mimořádně úspěšně se rozvíjí výrobní spolupráce mezi Aero Vodochody a brazilským výrobcem letadel Embraer na vývoji a výrobě nové vojenského dopravního letounu KC-390.

4.5. Smluvní základna mezi oběma státy

Relevantní dohody v oblasti obchodní a ekonomické spolupráce:

- Základní dohoda o vědecko-technické spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Brazílské federativní republiky, Brasília, 02.07.1985. Vstup v platnost: 26.01.1990

- Smlouva mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Brazílské federativní republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a Protokol, Brasília, 26.08.1986. Vstup v platnost: 14.11.1990
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Brazílské federativní republiky o hospodářské a průmyslové spolupráci, Praha, 12.04.2008. Vstup v platnost: 20.10.2009
- Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství Brazílské federativní republiky o spolupráci v oblasti vysokého školství a vědy na léta 2009 - 2011, Brasília, 06.11.2008. Vstup v platnost: 06.11.2008 (platí, čl. 8 – automatické prodlužování na 3 roky, dokud jedna ze stran písemně nevypoví)
- Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvem cestovního ruchu Brazílské federativní republiky o spolupráci v oblasti cestovního ruchu, Brasília, 27.03.2012. Vstup v platnost: 27.03.2012
- Memorandum o přistoupení ČR do brazilského programu stipendií Věda bez hranic, Brasília 25.11.2014
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Brazílské federativní republiky o spolupráci v záležitostech obrany
Praha , 13.09.2010

Dosud nevstoupila v platnost:

- Smlouva mezi Českou republikou a Brazílskou federativní republikou o vzájemné správní pomoci v celních otázkách, Praha, 01.11.2012

Na úrovni EU je dosud relevantním dokumentem Rámcová dohoda o spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Brazílskou federativní republikou z 29. června 1992 (v platnosti od 30. října 1995); nově by se pak obchodních a ekonomických vztahů mezi ČR a BFR bezprostředně týkala Meziregionální asociační dohoda mezi EU a MERCOSUL. Její vyjednávací proces však v posledních měsících stagnuje.

4.6. Zahraniční rozvojová spolupráce

ČR neposkytuje v bilaterální rovině Brazílii žádnou formu rozvojové pomoci. Zprostředkovaně se ČR podílela na rozvojové pomoci poskytované EU, která v letech 2007–2013 na základě Country Strategy Paper (CSP) pro toto období dosáhla celkové výše 61 mil. EUR.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Podkapitoly:

- 5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)
- 5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1. Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Dle mapy sektorových příležitostí pro Brazílii byly stanoveny **následující priority**:

Strojírenství:

Jedná se především o obráběcí a tvářecí stroje, (vyvrtávačky, obráběcí centra, soustruhy, řezací stroje, frézy...). Česká produkce má v Brazílii velmi dobré jméno, ale současná silná brazilská lobby vstup na trh značně komplikuje.

Vodohospodářství a udržitelný rozvoj:

Jde o velice perspektivní obor, protože s rostoucí průmyslovou výrobou v Brazílii roste rovněž poptávka po úpravnách a čističkách odpadních vod. Udržitelný rozvoj a boj proti klimatickým změnám patří mezi priority brazilské vlády. Vodní zdroje a zásoby jsou pro Brazílii jednou z hlavních priorit. Součástí je i zpracování komunálního a průmyslového odpadu: Tato problematika je již mnoho let v BFR široce diskutována, nicméně konkrétní celostátní program stále neexistuje. Jednotlivé projekty jsou na úrovni aglomerací či jednotlivých států, jejich realizace je však velice pomalá. Mimo vlastní třídičky odpadu, spalovny a úpravný jsou v požadavcích brazilské strany často uváděny i lokální čistírny vod (jak pitné tak odpadní). V současné době je v mnoha lokalitách zvažována možnost privatizace kanalizační sítě, což by ve svém důsledku znamenalo investice pro budování čističek odpadních vod. Obecně lze předpokládat, že v příštím období bude sílit poptávka po projektech v oblasti likvidace odpadů, sanace vodních toků a jejich ochrany před novým znečištěváním.

Obranný průmysl:

Prioritní obor v ČR (vysoká kvalita českých výrobků a přijatelná cena) odpovídá potřebám a poptávce bezpečnostních sil v zemi; souvislost s úspěšnou spoluprací v oblasti vojenství a obrany.

Letecký průmysl:

Již výše zmíněná výrobní spolupráce mezi třetí největším výrobcem letadel na světě, firmou EMBRAER a Aero Vodochody. Podmínkou pro získání statutu dodavatele je účast na projektu nového modelu letadla již od vývojového stadia a tím i participace na všech rizicích s projektem spojených. Sektor je dále perspektivní v oblasti ultralehkých letadel, se vstupem striktnější regulace se otevírá více možností pro producenty UL letadel. Perspektivní je letecký sektor však zejména pro dodavatele výrobního zařízení pro produkci.

Automobilový průmysl:

Brazilský automobilový průmysl zaznamenává již řadu let dynamický růst, ze kterého těží dodavatelé z celého světa. Třebaže obchod s automobilovými komponenty tvoří podstatnou část obchodní výměny mezi ČR a BFR, jedná se ve své většině o vnitrokoncernový obchod firmy Volkswagen. Ovšem podobně jako v případě automobilek působících v Evropě, i v Brazílii existuje stále velký prostor pro dodavatele součástek, náhradních dílů či doplňků. Jako nejvhodnější první krok pro eventuální zájemce o dodávky pro brazilský automobilový průmysl lze doporučit účast na některém specializovaném veletrhu, kterých je v Brazílii pořádána celá řada. Další možnosti stejně jako v leteckém průmyslu jako dodávky strojů pro výrobu. Vláda se snaží produkci přivést do země.

Doprava (především železniční):

Subdodávky v rámci výstavby nových tratí, výhybky, koleje, signalizační zařízení, řídicí systémy pro dopravu, dopravní prostředky apod.

Zdravotnictví:

Široké možnosti, od zařízení pro laboratoře, implantáty, zařízení pro zubní ordinace, zařízení pro radiologii či obrazovou diagnostiku.

Luxusní zboží:

Pivo z dovozu, které je v Brazílii považováno za luxusní zboží, a též tomu odpovídá i vyšší cena (vlivem vysokých dovozních daní a cel), se i navzdory ní samé těší v Brazílii velké oblibě, zvláště u vyšší společenské třídy, která právě v konzumaci luxusního zboží nachází prostředek, jak se vyčlenit. Kvalitní pivo je navíc v Brazílii stále oblíbenější a vyhledávanější, Brazilci jsou ochotni se za kvalitu připlatit.

Petrochemický průmysl:

Dodávky pro výstavbu petrochemických komplexů (trubky, výměníky tepla, tlakové lahve, kotle, měřicí přístroje, nové technologie pro těžbu a transport ropy).

ICT a e-commerce:

V dubnu 2014 Brazílie překročila hranici 150 miliónů vysokorychlostních připojení, což představuje 51% nárůst oproti minulému roku. 3. místo v rozšíření vysokorychlostního připojení v Latinské Americe. Brazilská vláda rozšířila podporu výroby čipů. Brazílie v 2014 bude 10. největším trhem dle objemu elektronického obchodování v maloobchodu.

Energetika:

Subdodávky v rámci energetických projektů (zařízení pro generaci a distribuci elektrické energie): Probíhající privatizace a restrukturalizace podniků energetického sektoru poskytují mimořádné možnosti pro investory. Privatizace distribučních společností Escelsa, Light a Cerj přilákala řadu nových investorů, ke kterým patří společnosti EDF (Francie), Chilectra (Chile), Endesa (Španělsko), EDP (Portugalsko), Houston Industries Power, AES Corporation a Southern Company (všechny USA). Privatizace společností vyrábějících elektrickou energii začala již v r. 1997. V souvislosti se snahou diverzifikovat energetické zdroje a zbavit se tak přílišné závislosti na energii z vodních zdrojů je přehodnocována řada energetických projektů, přičemž se kromě tzv. alternativních zdrojů (solární energie, biomasa, malé vodní elektrárny) počítá také s rozšířením využití kamenného uhlí. Lze proto očekávat i příležitosti v oblasti dodávek důlních technologií a zařízení pro tepelné elektrárny.

Těžební průmysl:

Výnosy těžebního průmyslu v roce 2013 – 44 mld. USD (očekává se růst 2-5 %), Očekávané investice do sektoru na 2012-2016 – 75 mld. USD.

Chemický průmysl:

Výrobky chemického průmyslu jsou pro Brazílii velmi perspektivní z důvodu ekonomického růstu a neustálého rozšiřování domácí výrobní základny. Výhodnější je dovoz výrobků, které se v Brazílii nevyrábějí. Stejný druh zboží, který se v Brazílii vyrábí, je zatížen mimořádně vysokými dovozními cly.

Projekty spojené s LOH 2016 v Rio de Janeiro:

Mezinárodní olympijský výbor zvolil pořadatelským městem LOH 2016 brazilské Rio de Janeiro. Celkové přímé investice v Rio de Janeiro mají dosáhnout 30 mld. BRL s tím, že nepřímé investice jsou odhadovány na násobek této částky. Podstatná část přímých investic směřuje do infrastruktury. Projekty se kromě klíčové dopravy týkají zejména ochrany životního prostředí, bezpečnosti a výstavby hotelů. Stávající veřejný dopravní systém v Rio de Janeiro, které je vyhlášené svými každodenními zácpami, sestává z dvou tras metra, příměstských vlakových tratí a autobusové dopravy. Jak v případě metra, tak příměstských vlakových tratí se počítá se zdvojnásobením přepravní kapacity na 1 milion přepravených cestujících denně. Bude třeba vzájemně dopravně propojit čtyři hlavní olympijské zóny (Barra,

Copacabana, Maracanã a Deodoro). Klíčové v tomto ohledu bude prodloužení trasy 1 městského metra z Copacabany do dosavadní luxusní čtvrti Barra da Tijuca na jihozápadním kraji, kde bude umístěna olympijská vesnice. Rozsah plánovaných prací je enormní a skýtá příležitosti i pro české firmy, které mají šanci podílet se na realizaci infrastrukturních projektů svou účastí v nadnárodních konsorciích.

Aktuální sektorové příležitosti pro Brazílii

Další oborové příležitosti pro všechny země naleznete v [Mapě oborových příležitostí na portálu BusinessInfo.cz \(www.businessinfo.cz/mop\)](#).

5.2. Kalendář akcí

- duben - LAAD 2015, účast českých firem na Veletrhu obranného průmyslu LAAD, Rio de Janeiro (14.-17.duben), akce SVV, oficiální návštěva ministra obrany ČR s delegací a podnikatelskou misí
- květen - EXPOSEC -bezpečnost (zaměřeno na ochranu objektů, osob, kamerové systémy, sensory, apod), 12.-14.května, Sao Paulo
- květen - FEIMAFE, veletrh strojírenského průmyslu, 18.-23.května, São Paulo
- květen - Hospitalar, účast českých firem na Veletrhu zdravotnických zařízení a techniky, 19.-22.května, São Paulo, příspěvek v rámci projektu ekonomické diplomacie MZV
- červen - Porada ekonomických diplomatů, MZV, 22.-26.červen
- září - Český týden v Minas Gerais, série vzájemně se podporujících aktivit zaměřených na propagaci ČR a podporu obchodně-ekonomické spolupráce, 14.-19. září, Belo Horizonte, propojení s účastí českých firem na Veletrhu těžebního průmyslu EXPOSIBRAM (14.-17.září, Belo Horizonte), příspěvek v rámci projektu ekonomické diplomacie MZV
- listopad - oficiální návštěva premiéra ČR s delegací a podnikatelskou misí
- průběžně - příprava jednání smíšené komise
- průběžně - zapojení českých vysokých škol do brazilského programu výměny stipendií Věda bez hranic (memorandum o přistoupení podepsáno v listopadu 2014)
- listopad - NT Expo, veletrh železničářského průmyslu, 10.-12.listopadu, São Paulo

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1. Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Na základě nabyté zkušenosti s obchodem a trhem v Brazílii nelze očekávat navázání obchodního spojení pouze zasláním elektronické nabídky a firemní prezentace vytipovaným firmám z oboru. V případě zájmu o zdejší trh je nutno počítat s určitou počáteční investicí, dlouhodobým úsilím a nutností být neustále na trhu fyzicky přítomen. Nejvhodnější způsob prvního kontaktu s teritoriem je návštěva specializovaného veletrhu, a těch se v Brazílii každoročně konají stovky. Osobní účast často umožňuje nejen načerpání informací přímo v terénu, ale i kontakt s konkurencí či získání osobní zkušenosti. Jelikož náklady firmy na účast nejsou zanedbatelné, nabízí se českým firmám výhod poskytovaných státem při organizaci společných českých oficiálních účastí na oborových mezinárodních veletrzích a výstavách, při jejichž financování se kombinují prostředky ze státního rozpočtu a z fondů EU.

Možností je též využít nabídky na účast na oborovém veletrhu v rámci projektu na podporu ekonomické diplomacie – v posledních letech byla takto organizována účast např. na veletrhu technologií životního prostředí [FIMAI](#), veletrh zaměřený na železniční sektor [Negócios nos Trilhos](#), [Mecânica](#) (strojírenství), [Feimafe](#) (strojírenství), [Hospitalar](#) (nemocniční přístroje a technika), [LAAD](#) (obrný průmysl) ad.

Doporučuje se též kontaktovat některou specializovanou konzultantskou společnost. Existují společnosti zabývající se průzkumem brazilského trhu, poradenskou a zprostředkovatelskou činností, dovozem a vývozem z Brazílie, asistencí při účasti na veletrzích a výstavách. Při vyhledání obchodních partnerů v Brazílii má náš úřad pozitivní zkušenosti se službami firmy BARRALMJORGE Consultores Associados (brasilia@barralmjorge.com.br a saopaulo@barralmjorge.com.br). Jako konzultanty můžeme doporučit též honorární konzuly ČR v Brazílii, dr. Odilona Borgese (vitoria@honorary.mzv.cz) a Raimunda Vianu (rvconsultoria@rvconsultoria.com).

Může vám poradit i kancelář agentury CzechTrade, která sídlí v obchodním centru Latinské Ameriky, Sao Paulo (CT SP). Agentura CT SP poskytuje českým zájemcům o vstup na brazilské trhy celou škálu informací, od přehledů fungování daných trhů, přes specializované sektorové průzkumy trhu, nalezení místní a zahraniční konkurence a potenciálních partnerů, doporučení oborového veletrhu a organizace účasti na veletrhu až po osobní asistenci při jednáních, doporučení místních agentů a specializovaných služeb či další služby šité firmám na míru. Výhodou spolupráce s kanceláří CT SP je domácí – české – prostředí, možnost poskytnutí zázemí v kanceláři a detailní znalost místního prostředí. V případě zájmu kontaktujte Marka Zmrzlíka (marek.zmrzlik@czechtrade.cz, sao.paulo@czechtrade.cz).

Jak Vám může CzechTrade pomoci?

- průzkum trhu – konkurence, potenciální klienti a poptávka, dovozní bariéry, simulace celního zatížení
- vyhledávání a selekce potenciálních obchodních partnerů na základě Vašich požadavků

- budování dlouhodobého vztahu s brazilskými partnery, business development
- další poradenství a služby dle individuálních potřeb: kontakt a součinnost s místními institucemi; překonávání dovozních bariér, zastoupení při jednáních, atd.
- Dovoz a prodej zboží může uskutečňovat jakýkoliv subjekt, který je zaregistrován jako dovozní organizace, tj. musí mít brazilskou dovozní licenci, tzv. RADAR. Dle povahy obchodního případu lze užívat různé metody průniku na trh:- zprostředkovatelskou službu / tradingovou firmu, (např. [Vega](#): a další lze nalézt na [webových stránkách](#)) - importní firmu, přímý prodej konečnému uživateli (pakliže finální klient vlastní dovozní licenci, případně si najme importní / tradingovou firmu). Tento vstup je zřejmě nejlevnější, protože eliminuje platby dalších zprostředkovatelů, ale v absolutním objemu jsou však často pro české vývozce efektivnější předchozí možnosti, jelikož dovozci a tradingové společnosti mají dobré napojení na distribuční kanály a mohou zprostředkovat obchod pro větší počet konečných klientů.

Brazilský zástupce

Podmínky pro vedení prodejních zástupců na brazilském trhu upravuje zákon č. 4886 z r. 1965 a jeho úprava, zákon č. 8420 z r. 1992. Zákony právně upravují vztah mezi výrobcem a prodejcem a jsou specifické pro místní prostředí. Spolupráce s místním zástupcem je velice rozšířenou formou průniku na trh zejména u zboží, které má větší počet zákazníků. Brazilské podniky (zejména státní) zpravidla vyžadují, aby měl dodavatel místního zástupce, se kterým pak komunikují. Jednací jazykem je pak výhradně portugalská. Požadavek na místního zástupce se objevuje pravidelně v soutěžních podmínkách, v nabídce musí být doloženo jeho jmenování a oprávnění jednat za dodavatele. Činnost zástupce znalého místních podmínek je velmi důležitá pro doplnění informací o potřebném technickém vybavení, přizpůsobení výrobků brazilským normám a homologačnímu procesu a vysvětlení řady právních, obchodních a technických požadavků vypsanych tendrů. Vzhledem ke komplexnosti a nepřehlednosti legislativy je místní zástupce v některých případech téměř nezbytností pro úspěšné absolvování celního řízení a výpočtu daní souvisejících s dovozem, potažmo konečné prodejní ceny. Mimo to je přítomnost kvalitního zástupce v teritoriu jedním z předpokladů pro získání kvalitních informací o trhu, včetně udržování stálého kontaktu se zákazníky.

Zde doplňujeme, že bez fyzické přítomnosti v Brazílii a bez znalosti jazyka a místního prostředí je vyřízení jakýchkoli formalit a rozvíjení obchodních aktivit v BFR téměř vyloučené. Zároveň je velice důležité být s místním zástupcem v častém kontaktu a komunikaci.

V souvislosti s uzavřením smlouvy s místním zástupcem je nutné vzít v úvahu místní zvyklosti, podle kterých **není žádná dohoda závazná v následujících případech:**

- jestliže nejsou definovány přesné podmínky
- když není vymezena lhůta pro trvání zastoupení
- když dodavatel ukončí smlouvu se zástupcem a do šesti měsíců uzavře smlouvu novou
- když dodavatel ukončí smlouvu v případě možnosti uzavření smlouvy pro něj výhodnější (snaha o ochranu místních zástupců)

Osobní přítomnost, portugalská

Mezi faktory, které výrazně ovlivňují úspěšnost prodeje, patří kromě ceny, jakosti, obalu a serióznosti zejména osobní přítomnost při úvodních jednáních a schopnost vést jednání v portugalském. Dalšími faktory, které ovlivňují úspěch na brazilském trhu, jsou účasti na výstavních akcích, vhodná forma propagace a především trvalá přítomnost na trhu. V tomto bodě Vám může být nápomocna agentura CzechTrade, která má bohaté zkušenosti s organizováním českých účastí na brazilských veletrzích.

Na co jsou české firmy upozorňovány je též potřeba neustálé komunikace – s brazilskými partnery je třeba vést neustálý dialog, aktivně je oslovovat, dbát i na neformální setkání. Jestliže intenzivní kontakt ze strany zahraničních firem není, mohou si to Brazilci vysvětlovat jako nedostatek zájmu. Budte tedy aktivní a komunikujte!

6.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Brazilští dovozci dlouhodobě vyvíjejí úsilí o zjednodušení a urychlení celní deklarace v zemi. Celní procedura je v porovnání s ostatními zeměmi, kde se odbavení počítá na hodiny, kalkulována ve dnech

a v případě přístavu to může být i 10 dnů. Přitom náklady na celní a přístavní poplatky jsou až o 50% vyšší, než je ve světě obvyklé a v případě kontejnerů jsou dokonce násobkem nákladů v evropských přístavech. Náklady na jiný druh přepravy zboží jsou však ještě vyšší, ať už se jedná o dopravu silniční či leteckou. Dovozy podléhají celnímu režimu, který je dán celním sazebníkem MERCOSULu – *Tarifa Externa Comum* (TEC). Proklamovanou snahou administrativy je cla postupně snižovat, nicméně realitou zůstává existence značného celního rozpětí; některé druhy zboží podléhají poplatkům až 85 %. Například při dovozu strojírenských výrobků do státu São Paulo činí běžné dovozní clo 18 %, které se navyšuje o dalších 5 % daně z průmyslových výrobků. Pokud by se však jednalo o dovoz např. krátkých zbraní nebo loveckých pušek, je tato celní sazba 21,5% a navazující daň z průmyslových výrobků 45 %. V některých případech se tak zboží z dovozu vlivem cel, daní a dalších poplatků prodraží až čtyřnásobně v porovnání s cenou na bázi FOB.

Základní daňové zatížení při dovozu do BFR

Za hlavní dovozní daně a poplatky lze považovat následující:

Daň z příjmu: II - Imposto de Importação

Jedná se o dovozní clo (federální daň), které se většinou pohybuje v rozmezí od 0 do 20 %; Klasifikace zboží a celní tarify jsou uvedeny ve společném celním sazebníku zemí MERCOSULu – TEC (Tarifa Externa Comum). Aktuální verze celního sazebníku TEC v portugalské jazyce je [k dispozici ke stažení](#).

Daň z průmyslových výrobků: IPI - Imposto sobre Produtos Industrializados

Jedná se o federální **spotřební daň vybíranou z hodnoty výrobků z domácí produkce a za průmyslové výrobky dovážené nebo vyvážené nebo pocházející ze zóny volného obchodu**.

Její sazby nejsou pevné, diferenciací je odlišná podle důležitosti a potřeby výrobku na brazilském trhu.

Běžná výše daně se pohybuje mezi 0 až 20 %. Některé typy výrobků jsou zatíženy nulovou daní (např. potraviny), zatímco nejvyšší sazba je uvedena v současnosti u dovážených tabákových výrobků (330 %).

[Výše IPI pro jednotlivé položky celního sazebníku](#) (rozděleno na menší soubory podle kapitol celního sazebníku)

Daň z oběhu průmyslového zboží:

ICMS - Imposto sobre Circulação de Mercadorias e Serviços

Jde o daň z oběhu průmyslového zboží a z poskytování služeb (týká se telekomunikací, meziměstské dopravy a dopravy mezi státy federace). Daň ve výši 7 – 18 % vybírají jednotlivé státy federace na základě federálního zákona, přičemž sazba se liší stát od státu.

Dále se při tvorbě prodejních cen musí brát v úvahu tyto „**sociální**“ **příspěvky (daně)**:

- Program sociální integrace: PIS/PASEP - Programa de Integração Social – výpočet 1,65 % z hodnoty CIF+II+IPI+ICMS
- Sociální finanční příspěvek: COFINS - Contribuição Financeira Social – výpočet 7,6 % z hodnoty CIF +II+IPI+ICMS

Obě tyto položky se odepisují z příjmové daně. Výběr příspěvků směřuje ze zákona do oblasti zdravotnictví, poskytování sociální péče a služeb apod.

Restrikce, licence, povolení

Dovozní a vývozní transakce podléhají v Brazílii kontrole Komory zahraničního obchodu (Secretaria de Comércio Exterior, SECEX), agentury Ministerstva rozvoje, průmyslu a zahraničního obchodu (MDIC). Brazilští vývozci a dovozci se musejí u SECEX registrovat. U zboží, které nepodléhá zvláštním restrikcím, se dovozci mohou přímo spojit s elektronickým systémem řízení obchodu, Siscomex. Dále, jak již bylo

uvedeno v kapitole č. 3, musí být dovozní subjekt zaregistrován jako dovozní organizace, tj. musí mít brazilskou dovozní licenci, tzv. RADAR.

Brazilské úřady však mohou zavést celou řadu dalších pravidel, dovozních licencí a anti-dumpingových opatření. Mnohé dovozní položky tak nespádají jen pod automatický licenční systém Siscomex, ale vyžadují předchozí povolení a/nebo též inspekce. V současnosti zhruba 40% všech dovozních položek vyžaduje dovozní licence. Mezi takové zboží patří např. výrobky živočišného původu, ropné výrobky, plyn, lidská krev a výrobky z ní, léčiva, zbraně a munice, jaderný materiál, petrochemický materiál, herbicidy, pesticidy. K získání licencí a certifikátů pro takové zboží je nutno se obrátit na příslušné úřady, kterými jsou: Ministerstvo zemědělství (MAPA), Brazilský ústav životního prostředí a přírodních obnovitelných zdrojů (IBAMA), Národní úřad pro sanitární dohled (ANVISA), Národní ropná agentura (ANP), Ministerstvo rozvoje, průmyslu a zahraničního obchodu (MDIC) aj.

6.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Zřizování kanceláří, reprezentací a společných podniků se řídí brazilským právem pro zahraniční investice (zákony č. 4131 z r. 1962, č. 55762 z r. 1965 a č. 8383 z r. 1991). V Obchodním zákoníku je definováno několik forem společných podniků a smíšených společností, ve kterých může účast zahraničního kapitálu dosáhnout výše 100 %. Omezení v tomto případě zákon prakticky nezná, ale ve skutečnosti je každý takový záměr velmi pečlivě sledován a při plánované rozsáhlejší investici je vhodné projednat projekt s vedením více států federace, které jsou vždy připraveny nabídnout značné úlevy v rámci podpory investice ve svém teritoriu.

Při zřizování společného podniku se jedná nejčastěji o založení:

- společnosti s ručením omezeným (Limitada - Ltda.)
- akciové společnosti (Sociedade Anônima – S.A.)
- veřejné obchodní společnosti (Sociedade em Nome Coletivo)
- komanditní společnosti (Sociedade em Contade Participação)
- konsorcia (Consórcio)

V každém z těchto případů se doporučuje použít k založení společnosti služeb místních právních kanceláří nebo samostatných právníků, kteří mají přehled o specifikách místního trhu a mohou českým firmám poradit. Můžeme doporučit: [Lorena e Advogados Associados](#), [Paulo Roberto Murray Advogados](#) nebo [South Partner](#).

Kvalitními zdroji informací jsou publikace:

- [Doing Business 2010](#), Country profile for Brazil, World Bank, 2012:
- [Legal Guide for Foreign Investors](#), Brazil Global Net 2012
- [Work Permits for Foreigners](#) – Procedure Guide - Publications - Work Permits for Foreigners
- [Tools for the Support of to the Productive Sector](#): Where to seek support to your business - Publications - Tools for the Support of to the Productive Sector

Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

V zájmu rozvoje domácí ekonomiky brazilská vláda trvale usiluje o vytváření příznivého podnikatelského klimatu s cílem zainteresování zahraničních investorů; brazilské právo je v tomto směru vůči zahraničním subjektům relativně vstřícné. Zahraniční kapitál je v Brazílii legislativně upravován podle zákona č. 4131 z r. 1962 (novelizovaného r.1965) a dále zákonem č. 8383 z r. 1991. Zahraničním majetkem se rozumí hodnota uložená ve zboží, ochranné známce, patentu, strojním vybavení a technologii pro výrobu zboží nebo poskytování služeb, které vstoupily na území Brazílie bez počátečního poplatku ze zahraniční směny, stejně tak jako fondy určené k financování ekonomických aktivit spravované jako majetek náležející jednotlivcům nebo společnostem, které mají sídlo svého podnikání registrováno v zahraničí. V současnost láká zahraniční kapitál do BFR reálná úroková míra, která (i přes určitý pokles zejména v krizovém roce 2009) patří mezi nejvyšší na světě. Reálná úroková míra se odvíjí od tzv. základní úrokové míry ekonomiky (SELIC), která představuje v současnosti 12 %.

Pokud jde o státní podporu investic, nabízí federální vláda výhody podnikům, které mají zájem usadit se v méně rozvinuté severovýchodní oblasti země. Daňové výhody pak platí po dobu deseti let.

Do stejných projektů mohou podniky investovat i prostředky, které by jinak odvedly státu jako daň z příjmu. Další výhodou je možnost reinvestice až 40 % vykázaného zisku bez daňového zatížení.

6.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Základ úspěchu podnikatelských aktivit na brazilském trhu spočívá v připravenosti a porozumění obchodnímu prostředí se všemi jeho specifiky.

Průzkum trhu

Průzkum trhu provádí jak brazilské firmy (např. [Brazil Global Net](#)), tak kancelář [CzechTrade v São Paulu](#) (která v tomto ohledu nabízí rozsáhlé státem dotované individuální služby) nebo specializované zahraniční společnosti (například [Noerr](#), atd.). Jejich služby jsou však poměrně finančně náročné. Minimálně lze doporučit před rozhodnutím o vstupu na brazilský trh zjistit, zda daný produkt na trhu existuje a za jakou se prodává cenu.

Účast na veletrhu

Návštěva specializovaného veletrhu je nejvhodnějším způsobem prvního kontaktu s teritoriem. Bez něj nelze očekávat navázání obchodního spojení, např. pouze zasláním elektronické nabídky a firemní prezentace vytvářeným firmám z oboru. V případě zájmu o zdejší trh je nutno počítat s určitou počáteční investicí, dlouhodobým úsilím a nutností být neustále na trhu fyzicky přítomen. Specializovaný veletrh je vynikající příležitostí, ale účast na něm je nutné efektivně připravit.

Mezi časté chyby, kterých se zahraniční podniky při účasti na veletrhu dopouští, patří:

- absence prezentačních materiálů v portugalském jazyce (panely, katalogy, aj.),
- absence tlumočnicka na veletržním stánku
- absence skutečného stroje, produktu či pouhého modelu (je-li to ve finančních kapacitách vystavovatele).

Je nutno dodat, že je potřeba veškeré cenné kontakty z veletrhů nadále rozvíjet. Jestliže firma na úspěšná setkání z veletrhu nenaváže další komunikaci a rozvíjením spolupráce, je investice do veletrhu promarněnou příležitostí.

Propagace a reklama

Obecně lze doporučit spolupráci s ekonomickým úsekem ZÚ, CzechTrade, MPO, Hospodářskou komorou ČR, atd., které v těchto záležitostech mají mnohaleté zkušenosti (např. katalogové výstavy, inzerce ve vybraných publikacích, prezentace na vybraných akcích atd.). Kladné zkušenosti jsou především z výstav se státní účastí ČR, kde plocha české expozice bývá větší a český výstavní prostor tak nezanikne v konkurenci s ostatními. Reklama v médiích s ohledem na velikost a finanční možnosti našich podniků není častým propagačním kanálem. Brazílie bezesporu patří mezi státy s vysokými náklady na jakoukoliv propagační činnost. Velmi vhodné jsou prezentační katalogy připravené pro výstavy a veletrhy, s úvodní částí věnovanou historii společnosti a závěrečnou pasáží věnovanou mezinárodním referencím. Katalogy se doporučuje vypracovat pokud možno v portugalském, případně v angličtině. Španělština není doporučována z toho důvodu, že u brazilských partnerů vyvolává dojem neexkluzivity a zaměnitelnosti s ostatními trhy Latinské Ameriky.

Branding produktu a strategie uvedení výrobku na trh

Níže uvedené informace jsou obecného rázu. Pro odpovídající druh výrobků/ služby typ je třeba samozřejmě rozlišit typ marketingové kampaně.

Základní fakta:

Značka je pro brazilského spotřebitele významným rozhodovacím faktorem, zvláště s rychle rostoucí střední třídou (asi 90 miliónů spotřebitelů). Většina studií se shoduje, že přenesení „hotové značky“ v případě Brazílie nikdy příliš nefungovalo. Výrobek by se měl v oblasti brandingů a při uvedení na trh získat „brazilskou příchuť“. Osvědčeným receptem je tradice známých značek obohacená o místní inovaci – tedy zohlednění brazilských vlastností jako je rodinný život, štěstí, brazilská příroda či topografie, optimismus nebo pocit hrdosti na to být Brazilcem (srov. např. kampaň na whisky „Keep walking Brazil“).

Mediální trh v Brazílii je značně konzervativní. Při **zadávání inzerce** je třeba se spoléhat na reklamní agentury. Největší vlastníci médií Globo kontroluje asi 75% reklamního trhu. Velkoplošná venkovní inzerce je značně regulována, v některých státech federace i zakázána.

Velký potenciál má **digitální marketing** výrobků a služeb, který je navíc cenově efektivní. Brazilce má v průměru 231 přátel na síti (Facebook, Orkut), což je více než globální průměr. Mobilní digitální zařízení (chytré telefony, tablety) jsou také velmi důležitým marketingovým nástrojem. Pro mnohé Brazilce nově vznikající střední třídy jsou tyto přístroje jediným spojením s webem a sociálními médii (nemají laptopy nebo PC).

Při uvádění výrobku na trh je třeba počítat s **rozdílem mezi jednotlivými brazilskými makroregiony (J, JV, SZ, SV, S)**: každý z nich má odlišné socio-ekonomický i kulturní profil – např. pro prodej výrobku/služby musíme aplikovat jinou strategii v kosmopolitním São Paulo (k dispozici více médií, možnost použít např. zahraniční hudbu/ globální prvky), naproti tomu na S nebo SV Brazílie může být klíčová správná identifikace nejvýznamnější lokální rádiové stanice.

Uvedení a pronikání dané značky na brazilský trh je často dlouhodobým procesem.

Doporučení:

- při vytváření brandingů a marketingové strategie brát do úvahy velikost teritoria (složitě distribuční kanály), jazykovou bariéru, kulturní rozdíly a obtížnou tvorbu cen.
- využívat digitální média a mobilní technologie
- zvážit při brandingů i v marketingových strategiích propojení s brazilskou realitou, využít události spojené s Brazílií
- nezapomínat na rozdíl mezi jednotlivými regiony a spolupracovat s místními partnery (ať už agenturami nebo s jednotlivci z oboru) – pouhé přenesení, českého, německého atd. modelu nemusí vůbec fungovat.
- zvážit spolupráci s již etablovanými značkami tam, kde je to možné.

Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

K nejvýznamnějším mezinárodním výstavám a veletrhům v BFR patří s roční či dvouletou periodicitou následující akce:

Strojírenství

- MECÂNICA - Mezinárodní veletrh strojírenských výrobků
- FEIMAFE - Mezinárodní veletrh strojírenského zařízení

Letecký průmysl

- EXPO AERO BRASIL

Železniční průmysl

- NT Expo

Těžební průmysl

- EXPOSIBRAM - Mezinárodní veletrh těžářství a těžebního průmyslu

Zemědělství

- VIV - AMERICA LATINA - Mezinárodní výstava chovu hospodářských zvířat
- FEIRA DO PARANÁ - Mezinárodní výstava zemědělských strojů a zařízení

Potraviny a nápoje

- FISPAL - Mezinárodní potravinářská výstava a obalové techniky
- FISPAL TECHNOLOGIA - Mezinárodní výstava balicích zařízení
- TECNOBEBIDA - Mezinárodní výstava nápojů a výrobní technologie

Automobilové díly a autopříslušenství

- SALÃO RIO MECPEÇAS - Mezinárodní veletrh náhradních dílů, doplňků a služeb pro automobilový průmysl
- TRANSTEC - Mezinárodní výstava technologií pro automobilový průmysl
- AUTOPARTS - Veletrh dílů, zařízení a služeb

Obranný průmysl

- LAAD - Veletrh vojenské techniky

Petrochemický průmysl

- RIO OIL & GAS

Životní prostředí

- FITMA AQUATECH - Mezinárodní výstava technologie pro životní prostředí
- FIMAI - Mezinárodní veletrh průmyslu životního prostředí a udržitelnosti

Hotelová a restaurační zařízení

- EQUIPOTEL - Mezinárodní výstava zařízení a služeb pro hotely a restaurace

Stavební výroba

- FEHAB ANAMACO - Mezinárodní veletrh stavebních materiálů
- STONE SOUTH AMERICA - Mezinárodní veletrh ornamentální žuly a mramoru

Obuvnický průmysl

- FIMEC - Mezinárodní výstava obuvnických strojů a komponentů pro obuv
- FRANCAL - Mezinárodní výstava strojů a obuvi
- COUROMODA - Mezinárodní veletrh výrobků z kůže a obuvi

Elektrořístroje, výroba elektrické energie

- ELETRO SUL - Veletrh elektrotechnického průmyslu
- FIE ELÉTRICA - Mezinárodní výstava energetiky a automatizace výroby

Nemocniční zařízení

- HOSPITALAR - Mezinárodní výstava zdravotnických výrobků, zařízení a služeb

- FCE PHARMA - Mezinárodní výstava farmaceutického průmyslu

Přehled o veletrzích a výstavách konaných v BFR včetně odkazů přímo na webové stránky pořadajících veletržních správ či samotných veletrhů lze získat na stránkách [Svazu brazilských vystavovatelů](#).

6.5. Problematika ochrany duševního vlastnictví

BFR je členem WIPO, signatářem dohody TRIPS a její systém ochrany práv duševního a průmyslového vlastnictví lze považovat za standardní. Stejně tak je ale v této oblasti standardním úkazem porušování domácí legislativy i mezinárodních závazků země. Nejrozšířenějším je prodej a užívání nelegálního software a nelegální prodej hudebních nahrávek a filmů, jejichž nabídka bývá na všech větších trzích nebývale široká.

V souvislosti s ochranou práv duševního vlastnictví nebyly v posledních letech zaznamenány žádné oficiální stížnosti českých subjektů, které by odrážely poškození jejich zájmů. Nicméně vzhledem k tomu, že v BFR jsou poměrně populární do portugalského lokalizované softwarové programy české provenience (antiviry), je nanejvýš pravděpodobné, že se mohutně rozšířené pirátství dotýká i výrobců software z ČR.

6.6. Trh veřejných zakázek

Ústava v článku 37, odstavec XXI, řeší režim zadávání veřejných zakázek ustanovením, podle kterého veškeré práce, služby, nákupy a prodeje státu, jeho institucí a jejich poboček (na federální, státní nebo místní úrovni) musí být provedeny formou veřejné soutěže za podmínek, které budou pro všechny přihlášené strany rovnocenné. Každý kontrakt musí také obsahovat způsob platby v takové formě, jak to bylo v návrhu přihlášené strany uvedeno. K provádění tohoto ustanovení ústavy byl r. 1993 schválen federální zákon č. 8666 o provádění veřejných soutěží, který dále rozvádí všeobecné podmínky soutěží, jejich kategorie, vedení, rozhodování a uzavření kontraktu s vítězem soutěže. Pro přihlášení se do soutěže je vhodné využívat místních zástupců, kteří mají o podmínkách soutěží detailní znalost.

Podmínky k registraci společností, které mají zájem se zúčastnit konkurzů pravidelně vyhlášených městy a státy federace, jsou uváděny v oficiálních denících těchto států. Tendrů se mohou často častit pouze brazilské právní subjekty. Z pohledu ČR tuto podmínku splňují společnosti Pragotec, Centroprojekt do Brasil a Seko Brasil.

Tendry vypisované státními podniky a institucemi bývají z obchodního hlediska velice atraktivní, jedná se o dodávky zboží jak pro civilní sektor, tak pro záchranné, represivní a ochranné složky měst nebo jednotlivých států. Veřejné zakázky jsou publikovány na webových stránkách vlád jednotlivých států (např. stát [Rio de Janeiro](#), stát [São Paulo](#) apod.), či federálních ministerstev (např. [ministerstvo dopravy](#), [ministerstvo zemědělství](#) apod.); stejně jako v případě příslušných státních institucí (např. [ANEEL](#) - národní agentura pro elektrickou energii). Informace jsou zpravidla v subkapitolách *licitações* - soutěže, popř. *obras públicas* - veřejné práce.

6.7. Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Zákon o státní arbitráži z r. 1992 reguluje způsob urovnávání obchodních sporů a současně vysvětluje přístup soudu k právním rozhodnutím o arbitráži vydaným v zahraničí. Domácí arbitrážní spory se navíc ještě řídí Občanským zákoníkem. Přesto není zvykem k tomuto způsobu narovnání používat brazilské soudy, a to zejména proto, že arbitrážní rozhodnutí se týká pouze prokázaných škod a druhá strana nemá možnost reklamovat např. nedodržení závazků. Doporučuje se proto zahrnout do obchodní smlouvy ustanovení o řešení případného sporu u mezinárodních soudních dvorů, nebo u soudní instance v třetí zemi.

Kromě obvyklých rizik je třeba vzít v úvahu specifické podmínky BFR, zejména její rozlohu a rozdílnou úroveň industrializace jednotlivých států federace. Vyplatí se počítat se značným úrokovým zatížením, je třeba také sledovat pohyb směnného kursu domácí měny. Z pohledu zahraničního podnikatelského subjektu je jedním z největších problémů množství, komplexnost a nepřehlednost legislativy upravující dílčí problematiky. Stav nezaměstnanosti, úroveň vzdělání, odbornost pracovníků a schopnost komunikace převážně pouze v portugalské jsou další významné, často limitující faktory.

Dlouhé platební lhůty, postupné splátky a trvalý dohled Centrální banky, která dohlíží na mnohé operace, patří mezi faktory, které mnohým exportérům a importérům ztěžují přístup na brazilský trh. Vzhledem k časté neznalosti místního prostředí je doporučováno zajištění platby akreditivem, což je však mnohdy velmi nákladné, zvláště při dlouhých platebních lhůtách. Doporučuje se využívat služeb místního zástupce.

6.8. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Čeští podnikatelé se mohou v Brazílii setkat s celou řadou zvláštností, které vyplývají z odlišných kulturně-sociálních podmínek a obchodních zvyklostí. Oficiálním jazykem Brazílie je portugalská, která je v obchodních jednáních upřednostňována, přestože mnoho obchodníků ovládá částečně angličtinu. Drobné chyby jsou tolerantně přehlíženy a oceňuje se snaha učit se portugalsky. Toto však není vhodné při jednání na vyšší úrovni, kdy je radno použít služeb tlumočnicka. V hlavním městě Brasília je vzhledem ke koncentraci orgánů státní správy nejužívanějším druhým jazykem angličtina, v některých částech států na jihu země (São Paulo, Paraná, Santa Catarina, Rio Grande do Sul) je v možné se domluvit německy a v příhraničních oblastech je běžná znalost španělštiny.

Zvýšený důraz by měl být kladen na přípravu rozhovoru s obchodním partnerem, která může do jisté míry předurčit úspěch či neúspěch vlastního obchodního jednání. Velmi příznivě působí, pokud je alespoň část propagační dokumentace připravena v portugalsky. Pokud je nutno zvolit jiný jazyk, rozhodně působí lépe angličtina, než případné použití španělské verze. Na předem domluvenou schůzku je vhodné dostavit se včas, i když se většinou toleruje pozdější příchod o 10 až 15 minut. Pro obchodní jednání je vhodný oblek, bílá košile (na nižší úrovni i s krátkým rukávem) s vázankou. V oblasti Amazonie je košile s krátkým rukávem běžná i bez saka a vázanky.

Obchodního partnera je obvyklé oslovovat křestním jménem (např. Senhor Martin, Senhora Maria), popřípadě s funkcí, kterou zastává. Je to dáno tím, že příjmení jsou mnohočetná a častokrát obtížně vyslovitelná. Pokud jednání není příliš formální, není neobvyklé, že Brazilci přechází do specifické formy tykání (tvar „você“), mnohdy záleží na věku, povaze či původu obchodního partnera. Po úvodním představení dochází k výměně vizitek, které mohou být i v angličtině, nejlépe však dvojjazyčné (v portugalsky a v angličtině). Akademické a vědecké hodnosti se na vizitkách nepoužívají.

Samotná jednání jsou pak vedena spíše zdrženlivě, Brazilci upřednostňují dlouhodobé kontakty, zejména s cizinci. Postup jednání je více založen na osobním kontaktu a může se tak jevit poněkud pomalejší, než je tomu například v případě jednání s partnery evropskými. K jednání je mnohdy přístupováno zdánlivě lehkovážně, což však nepředstavuje lenost či nezáměr. Nezbytnou vlastností českého obchodníka tak musí být trpělivost, protože Brazilci jsou neochotní se rozhodovat, čímž se jednání prodlužují.

Kontrakty je nutno formulovat co nejpodrobněji a vždy písemně, na ústní dohody nelze spoléhat. Jedním z předpokladů úspěchu na brazilském trhu je umění respektovat skutečnost, že Brazilci rádi řeší obchodní otázky během posezení u pracovního oběda či večeře, svou roli tedy hraje také etiketa. Jednání spojené s dobrým jídlem a pitím obvykle probíhají ve velmi uvolněné atmosféře. Pozvání do rodiny nebývá obvyklé; pokud k němu dojde, jedná se o projev zvláštních sympatií a důvěry. V takovém případě je nanejvýš vhodné přinést malou pozornost pro hostitelku.

Vzhledem k relativně volné pracovní době lze doporučit jako nejvhodnější hodinu pro obchodní schůzku interval mezi desátou hodinou dopolední a polednem, případně odpoledne po patnácté hodině. V této souvislosti je při plánování obchodní cesty vhodné si ověřit, zda na daný termín nepřipadá nějaký celostátní či místní svátek. Zcela nevhodnou dobou pro obchodní cesty je období kolem Vánoc, Nového roku, Karnevalu (ten se koná po dobu čtyř nocí a tří dnů před Popeleční středou) a Velikonoc (slaví se Velký pátek a Boží hod velikonoční). Vzhledem k období prázdnin a dovolených mezi Novým rokem a Karnevalem lze jen doporučit zohlednění této skutečnosti při plánování obchodních cest do Brazílie.

Při vstupu na brazilský trh je třeba mít na zřeteli, že je nutno přizpůsobit marketing tak, aby vyhovoval specifikám brazilského trhu a spotřebitelů. Brazílie je zemí kontinentálních rozměrů s poměrně rozmanitou strukturou obyvatelstva a do značné míry odlišnými regiony. Je tedy vhodné předem si stanovit, na jakou oblast svoji akvizici soustředíme. Důležitým faktorem, se kterým musí český podnikatel při snaze o průnik na brazilský trh počítat, je korupce, která v závislosti na povaze obchodního případu, místním partnerovi a regionu může nabývat mnoha různých forem.

Brazílie je velkým, dynamicky se rozvíjejícím a nenasyčeným trhem, který skýtá mnoho exportních příležitostí. Otázka jejich využití je ovšem složitější záležitostí, protože velice mnoho záleží na schopnostech a možnostech jednotlivých firem přizpůsobit se brazilskému trhu, jeho potřebám, odlišnostem brazilského obchodně-podnikatelského prostředí, které do značné míry nutí přizpůsobit svou exportní strategii a rozhodování. Velmi důležitým faktorem, spíše však podmínkou, je přímý kontakt s brazilským trhem, protože bez osobního kontaktu s brazilskými obchodními partnery je téměř nemožné udržet efektivní, dlouhodobé a dynamicky se vyvíjející obchodní vztahy.

6.9. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Od roku 2005 je v platnosti bilaterální dohoda mezi ČR a Brazílií o částečném zrušení vízové povinnosti. Na jejím základě mohou držitelé českých cestovních pasů vstupovat na území Brazílie a přechodně zde pobývat po dobu do 90 dnů, nebude-li účelem jejich pobytu výkon výdělečné činnosti. Pro držitele diplomatických a služebních pasů ČR byla vízová povinnost zrušena již v r. 1991.

Pro vstup do země brazilské orgány vyžadují platnost cestovního dokladu minimálně šest měsíců, v některých případech mohou dále požadovat předložení zpáteční letenky, prokázání dostatečných finančních prostředků (kreditní karta, výpis z účtu), platné cestovní pojištění, hotelovou rezervaci apod. Brazilské orgány u cestujících, přijíždějících z evropských zemí, nevyžadují mezinárodní očkovací průkaz. Mohou jej však požadovat u cestujících, kteří do země přijíždějí ze sousedních latinskoamerických zemí amazonské oblasti. Při cestách do oblasti Amazonky a vnitrozemí je rozhodně doporučeno očkování proti žluté zimnici. Čeští lékaři dále doporučují očkování proti hepatitidě (žloutence) typu A a B. Běžní návštěvníci Brazílie se však mohou setkat i v městských aglomeracích s tropickými onemocněními, proti nimž není žádné očkování (horečka dengue, malárie). Tato situace panuje zejména v letních měsících, což na jižní polokouli znamená leden–březen.

V Brazílii neexistují omezení dovozu peněz, nicméně je třeba deklarovat částky přesahující 10 000 USD. Český cestovatel při vstupu nemusí prokazovat, že má dostatek prostředků k zajištění pobytu v zemi. Pokud jde o celní předpisy ohledně dováženého zboží osobní potřeby, každý cestovatel musí deklarovat pouze předměty v hodnotě vyšší než 10 000 USD.

Brazílie je země s relativně vysokou úrovní kriminality, kterou způsobují značné sociální rozdíly. Kriminalita se soustřeďuje do městských aglomerací a zde především do chudinských čtvrtí, tzv. favel. Cizinec je svým vzhledem a vystupováním lehce odlišitelný od místního obyvatelstva a stává se snadným terčem pouliční kriminality. Doporučuje se ponechávat cestovní doklad na hotelu a v ulicích měst se pohybovat pouze s jeho kopií a omezeným množstvím finančních prostředků. Při loupežném přepadení se nedoporučuje klást jakýkoli odpor. Svou pouliční kriminalitou je vyhlášené Rio de Janeiro, byť v poslední době se bezpečnost v jeho turistických částech zlepšila. Zhoršuje se situace naopak v São Paulu. Přímořská turistická letoviska jsou považována za bezpečná. Během období dešťů dochází v různých oblastech ke zvýšenému výskytu komárů typu *Aedes aegypti*, kteří přenášejí horečku dengue. Lokálně dochází také ke vzniku ohnisek žluté zimnice.

6.10. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Zaměstnávání občanů ČR je možné, pokud český státní příslušník obdrží od brazilského Ministerstva práce [Ministério de Trabalho e Emprego](#), přechodné nebo trvalé pracovní povolení, které je zároveň podmínkou pro udělení přechodného nebo trvalého víza. K obstarání takového povolení je vhodné využít služeb místního agenta (despachante), který vyřídí veškeré potřebné dokumenty. Veškeré dokumenty, které brazilská strana bude k takovému řízení požadovat a které byly vydány v zemi původu pracovníka, musí být legalizovány brazilským zastupitelským úřadem v dané zemi. Pro doplňující informace je možno kontaktovat [Velvyslanectví Brazílské federativní republiky v Praze](#).

6.11. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Nelze doporučit pro jakékoliv lékařské ošetření státní zdravotnická zařízení. Soukromá zdravotnická zařízení ve větších městech jsou na dobré profesionální a hygienické úrovni. Pacient je vždy povinen zaplatit toto ošetření bezprostředně na místě a po návratu do ČR žádat o refundaci u pojišťovny, u které sjednal zdravotní pojištění pro cesty a pobyt v zahraničí. Soukromé nemocnice požadují při hospitalizaci záruku zaplacení (např. předložení mezinárodní platební karty nebo složení peněžní hotovosti).

7. Kontakty

Podkapitoly:

- 7.1. [Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)
- 7.2. [Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu \(CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra\)](#)
- 7.3. [Praktická telefonní čísla v teritoriu \(záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.\)](#)
- 7.4. [Internetové informační zdroje](#)

7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR v Brasílii

Embaixada da República Tcheca
SES 805, Lote 21A
Asa Sul
CEP 70200-901
Brasília - DF, Brasil
Tel.: (+55 61) 3242 7785 / 3242 7905
Konzulární pohotovost (mobil): (+55 61) 9162 6560
Fax: (+55 61) 3242 7833
E-mail: brasilia@embassy.mzv.cz
Web: www.mzv.cz/brasilia

Diplomatická působnost pro celé území Brazílské federativní republiky. Konzulárně zpracovává brazilské státy: Alagoas, Amapá, Amazonas, Bahia, Ceará, Distrito Federal, Maranhão, Mato Grosso, Pará, Pernambuco, Paraíba, Piauí, Rio Grande do Norte, Rondônia, Roraima, Sergipe a Tocantins.

Generální konzulát v São Paulo

Consulado Geral da República Tcheca
Av. Morumbi, 635, Jardim Guedalla
CEP 05607-000
São Paulo - SP, Brasil
Tel.: (+ 55 11) 3031 1729 / 30318997, 3814 3728
Konzulární pohotovost (mobil): (+55 11) 8473 2905
Fax: (+55 11) 3031 1822
E-mail: saopaulo@embassy.mzv.cz
Web: www.mzv.cz/saopaulo

Konzulární působnost pro brazilské státy: Espírito Santo, Minas Gerais, São Paulo, Paraná, Santa Catarina, Rio de Janeiro, Rio Grande do Sul, Mato Grosso do Sul.

Honorární konzuláty

HK Rio de Janeiro
honorární konzulka: Diamantine Sobotka
Adresa: Shopping Cassino Atlântico
Av. Atlântica 4240 - Lj. 215A
Copacabana
CEP 22070-002
Rio de Janeiro - RJ, Brasil
Tel.: (+55 21) 2523 4140 / 2287 7172
Fax: (+55 21) 2521 3966
E-mail: rio@honorary.mzv.cz

Honorární konzulát Recife

honorární konzul: Jiří Jodas
Adresa: PragoTec
Avenida Eng. Domingos Ferreira 2391
Empresarial San Marino, 10 andar
Boa Viagem

CEP - 51020-031
Recife - PE, Brasil
Tel.: (+55 81) 3327 7033
Fax: (+55 81) 3327 6945
E-mail: recife@honorary.mzv.cz

HK Salvador

honorární konzul Géza László Urményi
Adresa: Rua Sol Nascente 43 ,Sala701,
Garibaldi, Ed. Vitraux, CEP 41940457
Salvador - BA, Brasil
Tel./Fax: (+55 71) 35659499
E-mail: salvador@honorary.mzv.cz

HK Fortaleza

honorární konzul: Raimundo Viana
Adresa: Av. Santos Dumont, 2828 - Sala 1807/1808, Aldeota
CEP 60150-161
Fortaleza - CE, Brasil
Tel./Fax: (+55 85) 3486 1148
E-mail: rvconsultoria@rvconsultoria.com

HK Vitória

honorární konzul Odilon Borges Junior
Adresa: Rua José Alexandre Buaz, 300 - Enseada do Suá, salas 615/618
Ed. Work Center Office
CEP 29050-545
Vitória - ES, Brasil
Tel.: (+55 27) 3329 2149
E-mail: vitoria@honorary.mzv.cz

7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Teritoriální odbor na MZV

Odbor amerických států, Ministerstvo zahraničních věcí, Loretské náměstí 5, Praha 1, 110 00

Teritoriální odbor MPO ČR

CzechTrade

Rua Tabapuã, 100 - Itam Bibi
CEP 04533-000
São Paulo - SP, Brasil
Tel/fax: (+55 11) 3798 7227; 3798 7007
E-mail: sao.paulo@czechtrade.cz
Web: www.czechtrade.com.br
Vedoucí kanceláře: Marek Zmrzlík

CzechTourism

Autoridade do Turismo Tcheco - CzechTourism
Rua Araújo 165, Conjunto 30
CEP 01220-020
São Paulo - SP, Brasil
Tel./Fax: (+55 11) 3156 8288
E-mail: republicatcheca@athos.ppg.br
Vedoucí kanceláře: Luiz Fernando Destro

Autoridade do Turismo Tcheco - CzechTourism

Amiga Turismo
Rua Nylo Dornelas Camara 90, Sala 01
Praca de Boa Viagem

CEP 51021-400
Recife - PE, Brasil
Tel.: (+55 81) 3325 2204
Fax: (+55 81) 3326 7485
E-mail: info-br@czechtourism.com

7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Záchranka (Pronto-Socorro) 192
- Hasiči (Bombeiros) 193
- Pořádková policie (Polícia Militar) 190
- Federální policie (Polícia Federal) 194
- Kriminální policie (Polícia Civil) 197

7.4. Internetové informační zdroje

- Brazilský institut geografie a ekonomie - www.ibge.gov.br
- Centrální banka - www.bcb.gov.br
- Generální ředitelství cel (portugalsky) - www.aduaneiras.com.br
- Národní konfederace průmyslu - www.cni.org.br
- Národní konfederace obchodu (portugalsky) - www.cnc.com.br
- Ministerstvo financí (portugalsky) - www.fazenda.gov.br
- Ministerstvo zahraničních věcí (portugalsky) - www.mre.gov.br
- Ministerstvo rozvoje, průmyslu a obchodu (portugalsky) - www.mdic.gov.br
- Brazilský svaz vystavovatelů - www.ubrafe.com.br
- Svaz obchodu státu São Paulo (portugalsky) - www.acsp.com.br
- Svaz průmyslu státu São Paulo (portugalsky) - www.fiesp.com.br
- Svaz průmyslu státu Rio de Janeiro (portugalsky) - www.firjan.org.br